

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎี เอกสารต่างๆ และ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชาคมอาเซียน
 - 1.1. ความเป็นมาของประชาคมอาเซียน
 - 1.2. กฎบัตรอาเซียน
 - 1.3. ความสำคัญของประชาคมอาเซียน
 - 1.4. แผนพัฒนาของอาเซียนในกรอบความร่วมมือด้านการศึกษา
2. การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน
 - 2.1. นโยบายและการขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่ประชาคมอาเซียน
 - 2.2. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา
 - 2.3. การเตรียมความพร้อมของประเทศไทย
 - 2.4. บทบาทการศึกษาไทยตาม 3 เสาหลัก
 - 2.5. การขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน
3. การบริหารการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
 - 3.1. การจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545 – 2559
 - 3.2. การดำเนินงานจัดการศึกษาท้องถิ่น
 - 3.3. กรอบแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
 - 3.4. การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาท้องถิ่น
 - 3.5. การบริหารจัดการสถานศึกษา
 - 3.6. กรอบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน (ยุทธศาสตร์หลักด้านอาเซียนศึกษาของชาติ)
4. บทบาทขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสู่ประชาคมอาเซียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1. งานวิจัยในประเทศ

5.2. งานวิจัยต่างประเทศ

ประชาคมอาเซียน

1. ความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

กรมอาเซียน (2555 : เว็บบไซต์) ได้ระบุถึง ความเป็นมาของประชาคมอาเซียนว่า สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เริ่มก่อตั้งเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2504 โดยประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ได้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมอาสา หรือ Association of South East Asia ขึ้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมแต่ดำเนินการได้เพียง 2 ปี ก็ต้องหยุดชะงักลง เนื่องจากความผกผันทางการเมืองระหว่างประเทศอินโดนีเซีย และประเทศมาเลเซีย ในช่วงทศวรรษ 2500 ระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ได้แพร่เข้ามาสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้เกิดความกังวลทางด้านเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจ ประกอบกับประเทศมหาอำนาจเริ่มไม่สนับสนุนให้ความช่วยเหลือเท่าที่ควร ทำให้ประเทศในกลุ่มหันมาหาความร่วมมือซึ่งกันและกัน และจัดตั้งองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจขึ้นในภูมิภาค “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” จึงได้จัดตั้งขึ้น โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกก่อตั้ง 5 ประเทศได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ได้ร่วมลงนามใน “ปฏิญญากรุงเทพฯ” (Bangkok Declaration) หรือที่เรียกว่าปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) ที่พระราชวังสราญรมย์ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ในภูมิภาค ข้างไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกินคืออยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก เมื่อแรกก่อตั้งในปี 2510 อาเซียนมีสมาชิก 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ซึ่งผู้แทนทั้ง 5 ประเทศ ประกอบด้วย นายอาดัม มาลิก (รัฐมนตรีต่างประเทศอินโดนีเซีย) นายคุณ อับดุลราชัก บิน ฮุสเซน (รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกลาโหม และรัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติมาเลเซีย) นายนาซิโซ รามอส (รัฐมนตรีต่างประเทศฟิลิปปินส์) นายเอส ราชารัตนัม (รัฐมนตรีต่างประเทศสิงคโปร์) และพันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ (รัฐมนตรีต่างประเทศไทย) ได้ร่วมลงนามในปฏิญญากรุงเทพฯ (กรมอาเซียน. 2555 : เว็บบไซต์)

กระทรวงต่างประเทศ (2555 : เว็บบไซต์) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งอาเซียนตามปฏิญญากรุงเทพฯ

1. ส่งเสริมความร่วมมือและความช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการบริหาร
2. ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงส่วนภูมิภาค
3. เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ พัฒนาการ ทางวัฒนธรรมในภูมิภาค เสริมสร้างความเจริญรุ่งเรือง ทางเศรษฐกิจ พัฒนาการทางวัฒนธรรมในภูมิภาค
4. ส่งเสริมให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
5. ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในรูปของการฝึกอบรมและการวิจัย และ ส่งเสริมการศึกษาด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
6. เพิ่มประสิทธิภาพของการเกษตรและอุตสาหกรรม การขยายการค้า ตลอดจนปรับปรุงการขนส่งและการคมนาคม
7. เสริมสร้างความร่วมมืออาเซียนกับประเทศภายนอก องค์การความร่วมมือ แห่งภูมิภาคอื่นๆ และองค์การระหว่างประเทศ

2. กฎบัตรอาเซียน

สำนักนายกรัฐมนตรี (2554 : 10 -12) ได้กล่าวถึงกรอบทางกฎหมายและ โครงสร้างองค์กรให้กับอาเซียน โดยนอกจากจะประมวลสิ่งที่ถือเป็นค่านิยม หลักการ และ แนวปฏิบัติในอดีของอาเซียนมาประกอบกันเป็นข้อปฏิบัติอย่างเป็นทางการของประเทศ สมาชิกแล้ว ยังมีการปรับปรุงแก้ไขและสร้างกลไกใหม่ขึ้น พร้อมกำหนดขอบเขตหน้าที่ความ รับผิดชอบขององค์กรที่สำคัญในอาเซียน ตลอดจนความสัมพันธ์ในการดำเนินงานขององค์กร เหล่านี้ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอาเซียน ให้สามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเคลื่อน การรวมตัวของประชาคมอาเซียน ให้ได้ภายในปี พ.ศ.2558 ตามที่ผู้นำอาเซียนได้ตกลงกันไว้

ทั้งนี้ผู้นำอาเซียนได้ลงนามรับรองกฎบัตรอาเซียน ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550 ณ ประเทศสิงคโปร์ ในโอกาสครบรอบ 40 ของการ ก่อตั้งอาเซียน แสดงให้เห็นว่าอาเซียนกำลังแสดงให้ประชาคมโลก ได้เห็นถึงความก้าวหน้าของ อาเซียนที่กำลังจะก้าวเดิน ไปด้วยกันอย่างมั่นใจระหว่างประเทศสมาชิกต่าง ๆ ทั้ง 10 ประเทศ และถือเป็นเอกสารประวัติศาสตร์ชิ้นสำคัญที่จะปรับเปลี่ยนอาเซียนให้เป็นองค์กรที่มีสถานะ เป็นนิติบุคคลในฐานะที่เป็นองค์กรระหว่างรัฐบาล ประเทศสมาชิก ได้ให้สัตยาบันกฎบัตร อาเซียน ครบทั้ง 10 ประเทศแล้วเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2551 กฎบัตรอาเซียนจึงมีผลใช้บังคับ

ตั้งแต่วันที่ 15 ธ.ค. 2551 เป็นต้นไป โครงสร้างและสาระสำคัญของกฎบัตรอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประกอบด้วยบทบัญญัติ 13 หมวด 55 ข้อ ได้แก่

หมวดที่ 1 ความมุ่งประสงค์และหลักการของอาเซียน

หมวดที่ 2 สภาพบุคคลตามกฎหมายของอาเซียน

หมวดที่ 3 สมาชิกภาพ (รัฐสมาชิก สิทธิและพันธกรณีของรัฐสมาชิก และการรับสมาชิกใหม่

หมวดที่ 4 โครงสร้างองค์กรของอาเซียน

หมวดที่ 5 องค์กรที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียน

หมวดที่ 6 การคุ้มกันและเอกสิทธิ์

หมวดที่ 7 กระบวนการตัดสินใจ

หมวดที่ 8 การระงับข้อพิพาท

หมวดที่ 9 งบประมาณและการเงิน

หมวดที่ 10 การบริหารและขั้นตอนการดำเนินงาน

หมวดที่ 11 อัตลักษณ์และสัญลักษณ์ของอาเซียน

หมวดที่ 12 ความสัมพันธ์กับภายนอก

หมวดที่ 13 บทบัญญัติทั่วไปและบทบัญญัติสุดท้าย

กฎบัตรอาเซียนช่วยให้อาเซียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เสริมสร้างกลไกการติดตามความตกลงต่าง ๆ ให้มีผลเป็นรูปธรรม และผลักดันอาเซียนให้เป็นประชาคมเพื่อประชาชนอย่างแท้จริงกฎบัตรอาเซียนช่วยให้อาเซียนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้อย่างไร มีข้อกำหนดใหม่ ๆ ที่ช่วยปรับปรุงโครงสร้างการทำงานและกลไกต่างๆ ของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพิ่มความยืดหยุ่นในการแก้ไขปัญหา เช่น

1. กำหนดให้เพิ่มการประชุมสุดยอดอาเซียนจากเดิมปีละ 1 ครั้ง เป็นปีละ 2 ครั้ง เพื่อให้ผู้นำมีโอกาสหารือกันมากขึ้น พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงทางการเมืองที่จะผลักดันอาเซียนไปสู่การรวมตัวกันเป็นประชาคมในอนาคต

2. มีการตั้งคณะรัฐมนตรีประจำประชาคมอาเซียนตามเสาหลักทั้ง 3 ด้าน คือ การเมืองความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

3. กำหนดให้ประเทศสมาชิกแต่งตั้งเอกอัครราชทูตประจำอาเซียนไปประจำที่กรุงจาการ์ตา ซึ่งไม่เพียงแต่จะแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจแน่วแน่ของอาเซียนที่จะทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อมุ่งไปสู่การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต และยังช่วยลด

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปร่วมประชุมและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่างประเทศสมาชิก

4. หากประเทศสมาชิกไม่สามารถตกลงกันได้โดยหลักฉันทามติ ให้ใช้การตัดสินใจรูปแบบอื่น ๆ ได้ตามที่ผู้นำกำหนด

5. เพิ่มความยืดหยุ่นในการตีความหลักการไม่แทรกแซงกิจการภายใน โดยมีข้อกำหนดว่าหากเกิดปัญหาที่กระทบต่อผลประโยชน์ส่วนร่วมของอาเซียน หรือเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน ประเทศสมาชิกต้องหารือกันเพื่อแก้ปัญหา และกำหนดให้ประธานอาเซียนเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

กฎบัตรอาเซียน ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามพันธกรณีต่าง ๆ ของประเทศสมาชิก ซึ่งจะช่วยส่งเสริมหลักประกันให้กับไทยว่า จะสามารถได้รับผลประโยชน์ตามข้อตกลงกันได้ นอกจากนี้ การปรับปรุงการดำเนินงานและโครงสร้างองค์กรของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการเสริมสร้างความร่วมมือในทั้ง 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน จะเป็นฐานสำคัญที่จะทำให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการและผลประโยชน์ของรัฐสมาชิก รวมทั้งยกสถานะและอำนาจต่อรอง และภาพลักษณ์ของประเทศสมาชิกในเวทีระหว่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเอื้อให้ไทยสามารถผลักดันและได้รับผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย ตัวอย่างเช่น

3. ความสำคัญของประชาคมอาเซียน

กระทรวงการต่างประเทศ (2555 : เว็บบไซต์) ได้กล่าวไว้ว่า เป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของไทยในการสร้างประชาคมอาเซียนให้เป็น ‘ประชาคมเพื่อประชาชน’ ก็คือการจัดตั้งกลไกสิทธิมนุษยชนอาเซียนเพื่อให้เป็นหน่วยงานหลักในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนกับองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องและองค์กรภาคประชาสังคมต่าง ๆ ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของประชาชนในภูมิภาค ซึ่งเป็นที่น่ายินดีที่เป้าหมายดังกล่าวได้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรมในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ที่ชะอำ-หัวหิน เมื่อเดือนตุลาคม 2552 ซึ่งมีการประกาศจัดตั้ง คณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ขึ้นอย่างเป็นทางการ ซึ่งนับเป็นความสำเร็จประการหนึ่งที่ไทยในฐานะประธานอาเซียนได้มีบทบาทสำคัญในการผลักดัน ตลอดระยะเวลา 40 กว่าปีที่ผ่านมามีไทยได้ประโยชน์หลายประการจากอาเซียน ทั้งในแง่การเสริมสร้างความมั่นคงซึ่งช่วยเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยในปัจจุบันอาเซียนเป็นคู่ค้าอันดับ 1 ของไทย มีมูลค่าการค้าระหว่างกันกว่า 1.75 ล้านล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 19.2 ของมูลค่าการค้า

ทั้งหมดของไทย ในจำนวนนี้ เป็นการส่งออกจากไทยไปอาเซียนร้อยละ 20.7 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด โดยไทยเป็นฝ่ายได้ดุลมาตลอด การรวมตัวกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบกับการขยายความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น เส้นทางคมนาคม ระบบไฟฟ้า โครงข่ายอินเทอร์เน็ต ฯลฯ ยังช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้กับไทย โดยขยายตลาดให้กับสินค้าไทยจากประชาชนไทย 60 ล้านคนเป็นประชาชนอาเซียนเกือบ 600 ล้านคน และเป็นแหล่งเงินทุนและเป้าหมายการลงทุนของไทย ซึ่งไทยจะได้เปรียบประเทศสมาชิกอื่นเพราะมีที่ตั้งอยู่ใจกลางอาเซียน สามารถเป็นศูนย์กลางทางการคมนาคมและขนส่งในภูมิภาค

ในอนาคต คนไทยจะได้รับประโยชน์จากการรวมตัวเป็นประชาคมของอาเซียน มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความพร้อมของเรา ดังนั้น การสร้างความตื่นตัวและให้ความรู้กับประชาชน จึงเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้ตระหนักถึงโอกาสและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันซึ่งจะช่วยให้คนไทยได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบในทางลบแก่ภาคส่วนต่าง ๆ กระทรวงการต่างประเทศ (2555 : เว็บบไซต์)

กล่าวสรุปได้ว่าการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน มีความสำคัญ ดังนี้

1. ด้านบริบทของประชาคมอาเซียน การเปลี่ยนแปลงของอาเซียนที่จะถึงนี้อาจต้องประสบกับวิกฤตความเสี่ยงระดับโลก (Global Risks) ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เช่น ความไม่มีเสถียรภาพของระบบการเงินโลก การเพิ่มของราคาพลังงาน ความมั่นคงด้านอาหารการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามพรมแดน โรคระบาดข้ามพรมแดน โลกร้อน ภัยธรรมชาติ การก่อการร้าย เป็นต้น รวมถึงการเกิดความร่วมมือในระดับภูมิภาค อันเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ การค้า และการต่อต้านภัยคุกคามต่าง ๆ รวมถึงเป็นการสร้างโอกาสและอำนาจต่อรอง และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ
2. ด้านการรวมกันเป็นตลาดเดียวของประชาคมอาเซียน จะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียนกับกลุ่มประเทศมหาอำนาจ เช่น จีน อินเดีย ประเทศขนาดเล็ก ได้รับความคุ้มครองเป็นกระบอกเสียงในเวทีโลก เนื่องจากอาเซียนจะมีประชากรรวมเกือบ 600 ล้านคน หรือคิดเป็น 1 ใน 10 ของประชากรโลก และมี GDP รวมประมาณ 2.7 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็น 2.6 ของ GDP โลก โดยเฉพาะผลของประชาคมเศรษฐกิจสำหรับประเทศไทยนั้น จะช่วยให้ประเทศของเราสามารถเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของการค้าขายกับตลาดภายในภูมิภาค และเป็นฐานของภูมิภาคในการออกไปสู่

ประเทศอื่น ๆ ได้ ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน อาเซียนจำเป็นต้องเร่งรัดการรวมกลุ่มภายใน หรือเร่งรัดจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแนวโน้มการทำข้อตกลงการรวมกลุ่ม ด้วยความมั่นคงมากขึ้นกว่าเดิม และปรับปรุงการดำเนินงานให้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสการแข่งขันทางการค้า และการแข่งขันเพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรง ที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นและมีแนวโน้มจะถ่ายโอนไปสู่ประเทศเศรษฐกิจใหม่มากขึ้น เช่น จีน อินเดีย และรัสเซีย เป็นต้น

3. ด้านการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในตลาดโลก เนื่องจากส่งเสริมให้เกิดการเปิดตลาดเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศสมาชิกที่ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงาน รวมถึงความร่วมมือในด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน เพื่อลดอุปสรรคทางการค้า และการลงทุนในเหลือน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการครองชีพและความกินดีอยู่ดีของประชาชนภายในประเทศ และลดช่องว่างการเหลื่อมล้ำทางสังคมให้น้อยลง

4. แผนพัฒนาของอาเซียนในกรอบความร่วมมือด้านการศึกษา

กรอบความร่วมมือระดับรัฐมนตรีนับแต่ประเทศไทยได้ผลักดันให้มีการจัดตั้งกลไกความร่วมมือด้านการศึกษาระดับรัฐมนตรีของอาเซียนขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2548 ที่กรุงเทพมหานคร และในปลายปีเดียวกันที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 11 ที่ประเทศมาเลเซีย ได้มีมติเห็นชอบให้การประชุมรัฐมนตรีด้านการศึกษาของอาเซียน (ASEAN Education Ministers Meeting: ASED) เป็นการประชุมประจำปีของอาเซียน โดยจัดประชุมคู่ขนานกับการประชุมสภารัฐมนตรีศึกษาแห่งอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO Council Conference: SEAMEC) ASED เป็นเวทีการหารือในระดับนโยบายเพื่อให้รัฐมนตรีด้านการศึกษาของประเทศอาเซียนได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและผลักดันความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้การศึกษาเป็นบทบาทสำคัญในการสร้างประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนและประชาคมอาเซียนต่อไป ประเด็นความร่วมมือที่ได้จากการประชุมรัฐมนตรีด้านการศึกษาของอาเซียนระหว่างปี พ.ศ. 2548-2552 สรุปได้ดังนี้

การประชุมอย่างไม่เป็นทางการของรัฐมนตรีด้านการศึกษาของอาเซียน (The Meeting of Ministers for Education in ASEAN Countries) ที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม

พ.ศ.2548 โดยมีรัฐมนตรีด้านการศึกษาของประเทศบรูไน คาซัคสถาน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ลิงค์โปร์ ไทย เวียดนาม เลขาธิการอาเซียน ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเจ้าหน้าที่ระดับสูงจาก 9 ประเทศดังกล่าวเข้าร่วมประชุมการประชุมครั้งนี้ ได้มีการปรึกษาหารือและอภิปรายบทบาทความสำคัญของการศึกษาในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอาเซียน รวมถึงการสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียน ซึ่งที่ประชุมมีความเชื่อมั่นว่าการศึกษาเป็นแกนหลักของการพัฒนาทั้งปวงและมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน นอกจากนี้ที่ประชุมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้าใจในเชิงลึกและการสร้างความตระหนักในความมั่นคงทางประวัติศาสตร์ ภาษา วัฒนธรรมและค่านิยมร่วมกันในหมู่พลเมืองของอาเซียน รวมถึงประเด็นที่ประเทศสมาชิกอาเซียนกำลังเผชิญกับสิ่งท้าทายด้านการศึกษาใหม่ๆ ที่ประชุมได้เห็นพ้องกันที่จะให้ความสำคัญกับความพยายามในการพัฒนาการศึกษาโดยได้จัดทำคำแถลงร่วมของที่ประชุมอย่างไม่เป็นทางการของรัฐมนตรีด้านการศึกษาของอาเซียน (Statement of the Meeting of Ministers for Education in ASEAN Countries) ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างประชาคมอาเซียนที่แข็งแกร่งโดยการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือใน 5 ประเด็นคือ

1. การปลูกฝังความเป็นอาเซียนในหมู่พลเมืองอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนาเพื่อสร้างสันติสุขและเสถียรภาพในอาเซียน รวมถึงการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการก้าวอย่างเข้าสู่สังคมความรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All : EFA) ซึ่งจะช่วยลดช่องว่างระดับของการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

2. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยดำเนินมาตรการในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างหมู่ประชาชนในอาเซียน การกำหนดช่องทางธุรกิจใหม่ๆ ของอาเซียน(ASEAN's niche) ควบคู่กับการสร้างภาพลักษณ์ด้านการศึกษาของอาเซียน การดำรงอัตลักษณ์ของอาเซียนในขณะที่เดียวกันต้องเตรียมประชาชนอาเซียนให้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการส่งเสริมเรื่องของอาเซียนศึกษา โดยเฉพาะการจัดทำดัชนีข้อมูลเอกสาร (source books) และเว็บไซต์เกี่ยวกับอาเซียน รวมถึงการสร้างความเข้มแข็งของศูนย์อาเซียนศึกษาด้วย

3. การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการศึกษาของทรัพยากรมนุษย์ของอาเซียน โดยการแลกเปลี่ยนครู อาจารย์ บุคลากรด้านการศึกษาและนักเรียน นักศึกษา การฝึกอบรมครูและการพัฒนาวิชาชีพครูด้านภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษาการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนอาเซียนรับมือความท้าทายด้านเทคโนโลยีและการไหลบ่าของข้อมูลข่าวสาร และการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับนักเรียน นักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษ

4. การสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายของมหาวิทยาลัยภายใต้กรอบเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN university Network: AUN) โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนจะดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการยอมรับคุณวุฒิการศึกษาและปริญญาระหว่างกัน และการขยายหลักสูตรอาเซียนศึกษานานาชาติเน็ตให้แก่แก่นักเรียนในวงกว้างมากขึ้น

5. การประสานความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับซีมีไอ โดยเสนอให้มีการประชุม ASED และให้จัดคู่ขนานกับการประชุม SEAMEC เพื่อให้มั่นใจว่าประเด็นแนวทางการร่วมมือด้านการศึกษาจะได้รับการเสนอเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียน

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยมีแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ เป็นการจัดการศึกษาโดยกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน กำหนดให้ทุกฝ่ายมีการส่วนร่วมในการดำเนินการ และมีการประเมิน กำกับติดตามผลและประชาสัมพันธ์ให้แก่ โรงเรียน และชุมชน ได้ทราบถึงผลการดำเนินงาน และปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหาร ต้องขอมเข้าใจ สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน และยอมรับที่จะพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการบริหารควรวัดแนวทางการดำเนินงานตามกฎบัตรอาเซียน

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตด้วยดีในประชาคมอาเซียน ซึ่งต้องดำเนินงานทั้งระบบในสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน โดยบูรณาการจัดการเรียนการสอนให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนการสอนโดยครูชาวต่างชาติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสื่อสารภาษาอาเซียนให้ได้ และควรมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยอาศัยเทคโนโลยี หรือมีการจัดกิจกรรมชุมชน

หรือสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับการเรียนรู้ต่อผู้เรียนมากที่สุด และมีการวัดผลผลประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน

3. ด้านกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน เป็นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องอาเซียน เช่น กิจกรรมชุมนุม ชมรมอาเซียน ลูกเสือ ยุวกาชาดอาเซียน เป็นต้น

4. ด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ เป็นการสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้ชุมชนได้ทราบแนวทางการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียน โดยการให้ชุมชนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ร่วมกับ โรงเรียนในด้านต่างๆ และส่งเสริมให้โรงเรียนให้พร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

1. นโยบายและการขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่ประชาคมอาเซียน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2554 : คำแถลง) ได้กล่าวถึงคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี มีนโยบายทางการศึกษาของชาติ ดังนี้

2.1 เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการปฏิรูประบบความรู้ของสังคมไทย อันประกอบด้วยยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการค้ำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ที่ก้าวหน้าและได้มาตรฐานทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่าน พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น จัดให้มีระบบการจัดการความรู้ ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและทัดเทียมกับมาตรฐานสากลบนความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาทุกระดับชั้นโดยวัดผลจากการผ่านการทดสอบมาตรฐานในระดับชาติและนานาชาติ ขจัดความไม่รู้หนังสือให้สิ้นไปจากสังคมไทย จัดให้มีครูดีเพียงพอในทุกห้องเรียน ให้มีโรงเรียนและสถาบันอาชีวศึกษาคุณภาพสูงในทุกพื้นที่ พัฒนามหาวิทยาลัยเข้าสู่ระดับโลก พัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมมุ่งการสร้างจริยธรรมในระดับปัจเจก รวมทั้งสร้างความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความเสมอภาค และดำเนินการให้การศึกษากลายเป็นพื้นฐานของสังคมประชาธิปไตยที่แท้จริง ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารการศึกษาโดยการกระจายอำนาจสู่พื้นที่ให้เสร็จสมบูรณ์โดยเริ่มจากพื้นที่ที่มีความพร้อม

2.2 สร้างโอกาสทางการศึกษา กระจายโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย โดยคำนึงถึงการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ประชากรทุกกลุ่ม ซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกายและการเรียนรู้ รวมทั้งชนกลุ่มน้อย

โดยส่งเสริมการให้ความรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาถึงแรกเกิดให้ได้รับการดูแลอย่างมี
ประสิทธิภาพทั้งแม่และเด็ก สนับสนุนการจัดการศึกษาดมวัยและพัฒนาการอย่างมีคุณภาพ
ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดให้มีการเทียบโอนวุฒิการศึกษาสำหรับ
กลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น กลุ่มแม่บ้าน จัดให้มีระบบสะสมผลการศึกษาและการ
เทียบโอนเพื่อขยายโอกาสให้กว้างขวางและลดปัญหาคนออกจากระบบการศึกษา

นอกจากนี้ จะดำเนินการลดข้อจำกัดของการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษา
และอาชีวศึกษาชั้นสูง โดยจัดให้มี “โครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต”
โดยให้ผู้กู้เริ่มใช้คืนต่อเมื่อมีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวได้พักชำระหนี้แก่ผู้เป็นหนี้กองทุนกู้ยืม
เพื่อการศึกษา โดยปรับเปลี่ยนการชำระหนี้เป็นระบบที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต ปรับปรุง
ระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อทุกระดับให้เอื้อต่อการกระจายโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะจัด
ให้มีระบบคัดเลือกกลางเพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ดำเนิน
“โครงการ 1 อำเภอ 1 ทุน” เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กไทยได้ไปเรียนต่อต่างประเทศ จัดการศึกษา
ชุมชนเพื่อมุ่งให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต

2.3 ปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง โดยปฏิรูประบบ
การผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่
วิชาชีพครู ปรับปรุงระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครู โดย
ใช้การประเมินเชิงประจักษ์ที่อิงขีดความสามารถและวัดสัมฤทธิ์ผลของการจัดการศึกษาเป็น
หลัก จัดระบบการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง แก้ไขปัญหาหนี้สินครู
โดยการพักชำระหนี้และการปรับโครงสร้างหนี้ตามนโยบายแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนของรัฐบาล
พัฒนาระบบภูมิสารสนเทศเพื่อใช้ในการกระจายครูขจัดปัญหาการขาดแคลนครูในสาระวิชา
หลัก เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา

2.4 จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน
ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกระบวนการสร้างประสบการณ์ระหว่างเรียนอย่างเหมาะสม
และสนับสนุนการสร้างรายได้ระหว่างเรียน และสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำได้
ทันทีโดยความร่วมมือระหว่างแหล่งงานกับสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีศูนย์อบรมอาชีวศึกษา
เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนสามารถเรียนรู้หาประสบการณ์ก่อนไปประกอบอาชีพ
โดยให้สถาบันอาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละอาชีพรวมทั้งจัดให้มีศูนย์ซ่อม
สร้างประจำชุมชนเพื่อฝึกฝนช่างฝีมือและการสร้างทักษะในการให้บริการแก่ประชาชนทั้งนี้

จะดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนอย่างจริงจัง เพื่อส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีพศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและสามารถมีรายได้สูงตามความสามารถ

2.5 เร่งพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเร่งยกระดับคุณภาพและการกระจายโอกาสทางการศึกษา จัดให้มีระบบการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติเพื่อเป็นกลไกในการเปลี่ยนกระบวนทัศน์การเรียนรู้ให้เป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบ “ไซเบอร์โฮม” ที่สามารถส่งความรู้มายังผู้เรียนโดยระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์แท็บเล็ตเพื่อการศึกษา ขยายระบบโทรทัศน์เพื่อการศึกษาให้กว้างขวาง ปรับปรุงห้องเรียนนาร์่องให้ได้มาตรฐานห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเร่งดำเนินการให้ “กองทุนเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” สามารถดำเนินการตามภารกิจได้

2.6 สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างทุนปัญญาของชาติ พัฒนามหาวิทยาลัยให้มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยระดับโลก ระดมสรรพกำลัง เพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายการวิจัยแห่งชาติเพื่อสร้างทุนทางปัญญาและนวัตกรรมผลักดันให้ประเทศสามารถพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีเพื่อนำไปสู่การสร้างรากฐานใหม่ของเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม จัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศเพื่อการวิจัยสำหรับสาขาวิชาที่จำเป็นพัฒนาโครงสร้างการบริหารงานวิจัยของชาติโดยเน้นความสัมพัทธ์อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพระหว่างองค์กรบริหารงานวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษา

2.7 เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ สอดคล้องตามความต้องการของภาคการผลิตและบริการ เร่งรัดการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพรับรองสมรรถนะการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ และการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานให้ครบทุกอุตสาหกรรม

2. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา

จันทรา คันดิหงสานุรักษ์ และชยพร กระจ่างทอง (2555 : 16-18) ได้กล่าวถึง การดำเนินการพัฒนาแก้ไขในส่วนที่ยังเป็นจุดอ่อนเพื่อให้เกิดความพร้อมทางด้านการศึกษา ก่อนก้าวสู่ประชาคมอาเซียนมากที่สุด ในส่วนของประเทศไทยมีประเด็นปัญหาทางด้านการศึกษา อยู่หลายเรื่องที่ต้องรีบเร่งพัฒนาและหาทางแก้ไขดังเช่นที่ ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ เลขาธิการอาเซียน ได้ให้ความเห็นเรื่องการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาของประเทศไทยไว้สี่ประการ

ดังนั้น ประการที่หนึ่งนั้นจะต้องเริ่มจากการสร้างทักษะความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศในกลุ่มสมาชิกหลายชาติสามารถสื่อสาร โดยการใช้ภาษาอังกฤษได้ ในขณะที่คนไทย โดยส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการตื่นตัวในเรื่องนี้ ประการที่สองต้องมีการเตรียมพร้อมในการพัฒนาทักษะของบัณฑิตใน 8 สาขาอาชีพที่เป็นแรงงานฝีมือเนื่องจากข้อตกลงร่วมกันที่สามารถเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีได้ (free flow of skilled labors) ประการที่สามสถาบันการศึกษาต้องมีการสร้างทัศนคติและความเข้าใจอันดีต่อกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และประการสุดท้ายคือการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์มากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ ได้มีการเร่งวางยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาก่อนก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 โดยสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดการประชุมคณะกรรมการระดับชาติขึ้นเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาสู่การบรรลุเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียน เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2553 โดยที่ประชุมมีการร่างนโยบายเพื่อปฏิรูปการศึกษา จำนวน 5 นโยบายดังนี้

นโยบายที่ 1 จัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชนในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี 2558

นโยบายที่ 2 ให้มีการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชน ให้มีทักษะความรู้ที่เหมาะสมทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเช่น ทักษะความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษรวมถึงภาษาเพื่อนบ้าน สร้างทักษะความรู้ ความชำนาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมและการเพิ่มโอกาสในการทำงานของประชาชน

นโยบายที่ 3 การยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้มีความเป็นสากล ส่งเสริมให้เกิดการหมุนเวียนของนักศึกษา ครู และอาจารย์ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน รวมทั้งให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาดัง ๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกของอาเซียน

นโยบายที่ 4 สร้างความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน รองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ส่งเสริมให้จัดทำความตกลงยอมรับร่วมการด้านการศึกษามีการ

พัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรี การศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

นโยบายที่ 5 การพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพ เนื่องจากมนุษย์ถือเป็นทรัพยากร สำคัญในการทำให้ความร่วมมือของกลุ่มประชาคมอาเซียนประสบผลสำเร็จ

นโยบายทั้ง 5 ประการถือเป็นกรอบการดำเนินการให้กับสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตามก็ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาใน แต่ละสังกัดมีสภาพที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละพื้นที่ ทำให้ความพร้อมเพื่อดำเนินตามกรอบ นโยบายทั้ง 5 ข้อนั้นมีความแตกต่างกันไป จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาถึงระดับความ พร้อมของสถาบันการศึกษาในการดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพื่อที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้เร่งให้ความช่วยเหลือ แก้ไขในประเด็นที่ยังขาดความพร้อมต่อไป

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2554 : 56 – 61) ได้กล่าวถึงการแถลง นโยบายรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีต่อรัฐสภา ได้กำหนดกลไกสำคัญระดับชาติ ได้แก่

1. คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ ต่างประเทศเป็นประธานเป็นกลไกตัดสินใจและประสานงานระดับนโยบาย เพื่อบูรณาการการ ดำเนินการของหน่วยงาน ไทยและเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 อย่างเป็นทางการและมีประสิทธิภาพ โดยจะมีการประชุมทุก 2-3 เดือน และ กระทรวงการต่างประเทศอยู่ระหว่างจัดทำแผนงานแห่งชาติสำหรับการก้าวสู่การเป็น ประชาคมอาเซียนในปี 2558 เพื่อเป็นแนวทางในภาพรวมสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ในการ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องสำหรับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ต่อไป นอกจากนี้ได้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน เพื่อ ประสานงานและติดตามให้มีการดำเนินการตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันใน อาเซียนที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของไทย และขณะนี้กระทรวงการต่างประเทศอยู่ระหว่าง ดำเนินการเพื่อจัดตั้ง คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ เพื่อบูรณาการงานการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและการสร้างความตระหนักรู้เรื่องอาเซียนแก่ทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้ ประชาชนไทยมีส่วนร่วมกับการสร้างประชาคมอาเซียนและสามารถใช้โอกาสจากประชาคม อาเซียนได้อย่างเต็มที่

2. สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ จัดตั้ง ขึ้น ตามข้อ 13 ของกฎบัตรอาเซียน โดยมีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ทำหน้าที่ดังกล่าว เพื่อเป็นผู้ประสานงานกลาง แห่งชาติในเรื่องการอนุมัติข้อตัดสินใจของอาเซียนและเตรียมการระดับชาติของการประชุม

อาเซียน รวมทั้งให้มีส่วนร่วมในการสร้างประชาคมอาเซียน และเก็บรักษาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน

3. คณะกรรมการ/อนุกรรมการสำหรับการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในแต่ละเสา โดยหน่วยงานที่เป็นผู้ประสานงานหลักของแต่ละเสาเป็นประธาน

3. การเตรียมความพร้อมของประเทศไทย

การเตรียมความพร้อมของภาครัฐ เพื่อให้หน่วยราชการไทยดำเนินการเพื่อก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพกระทรวงการต่างประเทศได้ผลักดันประเด็นต่อไปนี้

1. การเสนอให้มีการจัดตั้ง กลุ่มงานหรือส่วนงานที่รับผิดชอบประเด็นเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง (ASEAN Unit) ในแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้สามารถดำเนินการและเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ประสานกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน เพื่อให้มีการจัดโครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนแก่ข้าราชการ พัฒนาทักษะการทำงานและเจรจาระหว่างประเทศ รวมทั้ง ทักษะภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้านให้แก่ข้าราชการ
3. การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้กรอบอาเซียนในทั้งสามเสา เพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัยและเอื้อให้ไทยสามารถแข่งขันและใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่
4. การร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการฝึกอบรมครูและบุคลากรด้านการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนและกลับไปถ่ายทอดยัง โรงเรียน และสถานศึกษาของคนต่อไป

ในการเตรียมความพร้อมของภาคประชาชน กระทรวงการต่างประเทศให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. กิจกรรมอาเซียนสัญจร เน้นเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญ และจังหวัดชายแดนเป็นพื้นที่สำคัญอันดับต้น
2. กิจกรรมวันอาเซียน (8 สิงหาคม) โดยเชิญโรงเรียนจากทุกภูมิภาคเดินทางมาร่วมกิจกรรมและแข่งขันตอบปัญหาอาเซียน หรือ ASEAN Quiz ที่กระทรวงการต่างประเทศ

3. การจัดสัมมนาและการส่งวิทยากรบรรยาย ให้แก่สถาบันการศึกษาต่างๆ ตามที่ได้รับการร้องขอ

4. การจัดทำสื่อเผยแพร่ ทั้ง 5 สื่อสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ รายการโทรทัศน์ วิทยุ โดยร่วมมือกับกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความตระหนักรู้และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่สาธารณชน เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม เพื่อสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของอาเซียนและการเป็นพลเมืองอาเซียน

5. การสนับสนุนเครือข่ายศูนย์อาเซียนศึกษา และหลักสูตรอาเซียนศึกษา ภายใต้อาเซียนศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

6. โครงการสัมมนาครูต้นแบบสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้ครูเป็นกลไกในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนต่อเยาวชนไทย โดยได้มีการจัดขึ้นครั้งแรก ระหว่างวันที่ 5-8 กันยายน พ.ศ. 2554 และครั้งต่อไป ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จะเป็นการฝึกอบรมครูโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

7. การจัดค่ายยุวทูตอาเซียน เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนไทยได้เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กับชาวอาเซียนประเทศอื่น โดยคาดว่าจะจัดช่วง 6 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2555

8. การสนับสนุนการสอนภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน โดยได้ประสานกับกระทรวงศึกษาธิการในเรื่องนี้อย่างใกล้ชิด

การเตรียมความพร้อมภาคเอกชนและแรงงาน เพื่อให้ภาคเอกชนและแรงงานสามารถใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการที่อาเซียนมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันและเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก ควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมในประเด็นดังนี้

1. การพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชนและแรงงานไทยให้ตอบสนองความต้องการและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียน

2. การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความตกลงเขตการค้าเสรีทั้ง ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาค เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์

3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการกำหนดนโยบายและการเจรจาความตกลงต่าง ๆ ของภาครัฐ โดยในปัจจุบัน มีผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย ในองค์ประกอบคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ

4. การรักษาคุณภาพสินค้าให้ได้ตามความต้องการของตลาดและผ่านเกณฑ์มาตรฐานระหว่างประเทศที่กำหนด

5. การส่งเสริมการสร้างและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายนักธุรกิจและผู้ประกอบการในอาเซียน

6. การจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อลดทอนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคธุรกิจไทย โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้มีบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในอาเซียนตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity) ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการเคลื่อนย้ายของสินค้า บริการ ลงทุน และแรงงานระหว่างกัน รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่สมบูรณ์ โดยสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และการเมืองและความมั่นคง โดยที่ประชาคมอาเซียนทั้งสามเสาหลักมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องไปพร้อมๆ กัน การกำหนดการก้าวไปสู่ประชาคมเป็นวาระแห่งชาติ จึงควรครอบคลุมทั้งสามเสา เพื่อประกอบกันเป็นประชาคมอาเซียนที่ครบถ้วนสมบูรณ์ อันจะทำให้ประชาชนสามารถก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างบรรลุผลได้ภายในปี 2558

4. บทบาทการศึกษาไทยตาม 3 เสาหลัก

ศวีวิการ์ เมฆวัชชัยกุล (2555 : 6) ประเทศไทยได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการจัดการศึกษาของชาติ โดยกำหนดบทบาทแยกตาม 3 เสาหลักได้ ดังต่อไปนี้

4.1 บทบาทการศึกษาต่อเสาหลักด้านการเมืองและความมั่นคง

4.1.1 การส่งเสริมความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของกฎบัตรอาเซียน โดยให้บรรจุความรู้เรื่องอาเซียนในหลักสูตร โรงเรียน และให้มีการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎบัตรอาเซียนด้วยการแปลเป็นภาษาประจำชาติของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนด้วย

4.1.2 ให้ความสำคัญต่อหลักการประชาธิปไตย และการเคารพต่อหลักการสิทธิมนุษยชน และคุณค่าของสันติภาพ โดยให้บรรจุเนื้อหาดังกล่าวไว้ในหลักสูตรโรงเรียน

4.1.3 ส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจอันดีและตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรม และจารีตประเพณีที่แตกต่าง ตลอดจนความศรัทธาของศาสนาต่าง ๆ ในภูมิภาค

ด้วยการจัดการฝึกอบรมและจัดโครงการแลกเปลี่ยนครู รวมทั้งการจัดทำฐานข้อมูล Online เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

4.1.4 จัดการประชุมผู้นำโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับอาเซียนในภูมิภาค ด้วยการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำโรงเรียน และจัดทำเครือข่ายระหว่างกัน

4.1.5 จัดงานฉลองวันอาเซียน (วันที่ 8 สิงหาคม) ในช่วงเดือนสิงหาคม ด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การร้องเพลงอาเซียน การจัดการแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับ ประวัติและวัฒนธรรมอาเซียน การแสดงตราสัญลักษณ์อาเซียน การจัดค่ายเยาวชนอาเซียน การจัดเทศกาลอาเซียน และการจัดวันเด็กอาเซียน

4.2 บทบาทการศึกษาในเสาหลักด้านเศรษฐกิจ

4.2.1 พัฒนาการจัดทำแผนบูรณาการเพื่อจัดทำกรอบการพัฒนาทักษะ ในอาเซียน ด้วยการจัดทำ ASEAN benchmarking และระบบการเทียบโอนหน่วยกิต โดยให้ความสำคัญกับสถาบันการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในภูมิภาค

4.2.2 ส่งเสริมให้มีการถ่ายโอนนักเรียนด้วยการจัดทำระบบแสดงข้อมูล ด้านการศึกษาที่กำลังเปิดสอนในกลุ่มประเทศอาเซียน

4.2.3 สนับสนุนการถ่ายโอนแรงงานที่มีความชำนาญการ ในภูมิภาค อาเซียน ด้วยการส่งเสริมให้มีการร่วมปฏิบัติงาน หรือฝึกอบรมในภาคอุตสาหกรรมและ หน่วยงานต่าง ๆ พร้อมทั้งการจัดตั้งเครือข่ายสารสนเทศอาเซียนด้านทรัพยากรมนุษย์

4.2.4 พัฒนามาตรฐานอาชีพที่เน้นศักยภาพในอาเซียน โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพ ในระดับภูมิภาคและระดับโลก พร้อมทั้งสามารถสนองตอบความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

4.3 บทบาทการศึกษาในเสาหลักด้านสังคมวัฒนธรรม

4.3.1 สนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในชุมชนชนบท ด้วยการจัด โครงการชุมชนอาเซียนสำหรับเยาวชนอาสาสมัครเพื่อสนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ในชนบทและ ชนพื้นเมืองในประเทศสมาชิก

4.3.2 สนับสนุนหลักสูตรระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับศิลปะ และ วัฒนธรรมอาเซียนในมหาวิทยาลัย

4.3.3 สนับสนุนภาษาอาเซียนให้เป็นวิชาเลือกในการเรียน ภาษาคำต่างประเทศในโรงเรียน

4.3.4 ส่งเสริมโครงการระดับภูมิภาคโดยมุ่งส่งเสริมการสร้างควม
ตระหนักเกี่ยวกับอาเซียนในหมู่เยาวชน เช่น โครงการ ASEAN Schools Tour โครงการ
แลกเปลี่ยนนักเรียนมัธยมอาเซียน โครงการวัฒนธรรมสำหรับเยาวชนอาเซียน โครงการ
ประชุมสุดยอดผู้นำเยาวชนอาเซียน โครงการการศึกษาเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน และการ
ประกวดสุนทรพจน์อาเซียน

4.3.5 จัดการประชุมด้านการวิจัยทางการศึกษาในอาเซียน ด้วยการ
ส่งเสริมการทำวิจัยร่วมกันและการพัฒนาด้านการวิจัยและการพัฒนาในภูมิภาค เพื่อให้เป็นเวที
สำหรับนักวิจัยในอาเซียนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในภูมิภาค

4.3.6 ส่งเสริมความเข้าใจอันดี และการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับ
ประเด็น ด้านสิ่งแวดล้อมและประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องในอาเซียน ด้วยการบูรณาการความรู้
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน และให้มีการมอบรางวัล โครงการ โรงเรียนสีเขียว
ในอาเซียน

4.3.7 ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อ
สนับสนุนโครงการการศึกษาเพื่อปวงชน

4.3.8 จัดทำเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับอาเซียนร่วมกันสำหรับใช้ในโรงเรียน
เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงสำหรับการฝึกอบรม และการสอนของครู ที่ประชุมยังได้เสนอแนะให้
ประเทศสมาชิกร่วมแบ่งปันทรัพยากรและจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษาในภูมิภาคเพื่อ
เป็นหลักประกันเกี่ยวกับงบประมาณดำเนินการ ในการเริ่มต้น โครงการต่าง ๆ ข้างต้นด้วย

5. การขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน

การขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินโครงการพัฒนาประเทศไทย
ให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค (Education Hub) (จันทร์ดา ดันติพงศานุรักษ์ และ
ชยพร กระต่ายทอง. ม.ป.ป. : 16-18.) โดยมอบหมายให้สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
ดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit of ASEAN เพื่อเตรียมเยาวชนไทย
ให้มีความพร้อมในการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน สามารถติดต่อสื่อสารและอยู่
ร่วมกันได้บนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน โดยพัฒนาโรงเรียน
ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจากทุกภูมิภาค จำนวน 54 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียน 2 รูปแบบ ได้แก่
1) โรงเรียน Sister school จำนวน 30 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคม
อาเซียน เน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

อีก 1 ภาษา พหุวัฒนธรรม และ 2) โรงเรียน Buffer School จำนวน 24 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เน้นการเรียนการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน 1 ภาษา (ภาษาของประเทศที่มีชายแดนติดที่ตั้งของโรงเรียน เช่น ลาว พม่า กัมพูชา และมาเลเซีย) พหุวัฒนธรรม เทคโนโลยี และพัฒนาให้เป็นศูนย์อาเซียนศึกษาที่มีความพร้อมและศักยภาพ ในการจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนัก รวมทั้งจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยเสาหลัก 3 เสา ได้แก่ เสาหลักประชาคมการเมืองและความมั่นคง (ASEAN Political and Security Community) เสาหลักประชาคมเศรษฐกิจ (ASEAN Economic Community) และเสาหลักประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community) เพื่อเตรียมคนสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 และสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียนในโครงการเป็นต้นแบบในการขยายผลให้โรงเรียนทุกโรงเรียนทั่วประเทศขับเคลื่อนการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 225 เขตพื้นที่ มีความพร้อมในการเตรียมบุคลากรและโรงเรียนในเขตพื้นที่สู่ประชาคมอาเซียน

ทั้งนี้ ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ได้ดำเนินโครงการเพื่อเตรียมคนสู่ประชาคมอาเซียน เช่น สถาบันสังคมศึกษา ดำเนินโครงการการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน: ASEAN Focus School เพื่อพัฒนาศูนย์อาเซียนศึกษาและจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 14 โรงเรียน และสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินโครงการพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้มีความเป็นเลิศสู่สากลและสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ และพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน นานาชาติ โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 14 โรงเรียน

นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้ประสานความร่วมมือกับศูนย์SEAMOLEC ดำเนินโครงการโรงเรียนคู่พัฒนาระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยและสาธารณรัฐอินโดนีเซีย เพื่อสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการเรียนรู้ร่วมกันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ วัฒนธรรม และค่านิยมระหว่างกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยคัดเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาเข้าร่วมโครงการ จำนวน 23 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่

จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและมีค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของอาเซียน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 สอดคล้องกับกรอบความร่วมมือและกระชับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในภูมิภาคเอเชียที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้

การบริหารการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

1. การจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545 – 2559

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2554 : 46 – 50) ได้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีภารกิจจัดการศึกษาท้องถิ่น ดังนี้

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาและวางรากฐานชีวิต การเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และสังคม ให้ผู้เรียน ได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน รวมทั้งให้สามารถค้นพบความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเองด้านวิชาการ วิชาชีพ ความสามารถในการประกอบงานอาชีพ และทักษะทางสังคม โดยให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและมีความสำนึกในความเป็นไทย

3. การจัดการบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ เป็นการจัดบริการและหรือส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบอาชีพเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

4. การจัดการส่งเสริมกีฬานันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน เป็นการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการกิจกรรมเด็กและเยาวชนแก่เด็กและเยาวชน ประชาชนทั่วไปอย่างหลากหลาย

5. การดำเนินงานด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ ศึกษา

ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยของท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2554 : 46 – 50) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาท้องถิ่น โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคม ระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม ซึ่งเน้นวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กปฐมวัย ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน
2. เพื่อให้เด็กที่มีอายุในเกณฑ์การศึกษาระดับชั้นพื้นฐานทุกคนในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการบริการศึกษาระดับชั้นพื้นฐานครบตามหลักสูตรอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
3. เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาระดับชั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น
4. เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่น ดำเนินการตามความต้องการและคำนึงถึงการมีส่วนร่วมการสนับสนุนของบุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่น ในการจัดการศึกษาทุกระดับตามศักยภาพและความสามารถของท้องถิ่น
5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น ได้ออกกำลังกายและฝึกฝนกีฬา ร่วมกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ทั้งด้าน สติปัญญา จิตใจ และสังคม โดยมีความตระหนักในคุณค่าของกีฬานันทนาการ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก เยาวชน ไปในแนวทางที่ถูกต้องใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการสร้างและพัฒนาอาชีพเพื่อคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาดโอกาสผู้พิการทุพพลภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริม สนับสนุนการประกอบอาชีพให้มีงานทำไม่เป็นการระแอกสังคม
7. เพื่อบำรุงการศาสนาและอนุรักษ์ บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย

2. การดำเนินงานจัดการศึกษาท้องถิ่น

นโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พ.ศ. 2545 – 2559) เป็นการจัดทำภายใต้กรอบแห่งบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมทั้ง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ พ.ร.บ.เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท เพื่อให้ครอบคลุมภารกิจทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถนำนโยบายที่เหมาะสมกับศักยภาพ ความต้องการและความพร้อม ไปปฏิบัติได้ โดยกระทรวงมหาดไทยได้เสนอแนะยุทธศาสตร์การนำแผนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

2.1 แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความพร้อมและศักยภาพ เมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ร.บ. การศึกษาฯ และ พ.ร.บ.กำหนดแผนฯ ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทาง คือ

2.1.1 การดำเนินการจัดการศึกษาเอง โดยดำเนินการได้ 2 กรณี คือ

- 1) ดำเนินการจัดตั้งสถานศึกษาเองภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) ดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาที่รัฐบาลจะถ่ายโอนภารกิจ

การศึกษาของรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารการจัดการศึกษา การดำเนินการทั้ง 2 กรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องผ่านการประเมินความพร้อมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ต้องดำเนินการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

2.1.2 ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการศึกษา ทรัพย์สินอื่น ๆ รวมทั้งการเสนอแนะ และร่วมพัฒนาการศึกษา

การพิจารณาความพร้อมในการจัดการศึกษา พิจารณาจากลักษณะและการแบ่งกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. ลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดการศึกษาอยู่แล้ว ดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนในความรับผิดชอบ ของท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ตามความต้องการของประชาชน

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่ได้จัดการศึกษา ดำเนินการ จัดบริการทางการศึกษาแก่ประชาชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความเหมาะสม ความพร้อมและความต้องการ ของท้องถิ่น ภายใต้การประเมินความพร้อมตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็น กฎกระทรวง

การแบ่งกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดกรอบภารกิจ การจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

1. กลุ่มความพร้อมสูง ควรดำเนินการได้แก่ การศึกษาก่อนพื้นฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน การส่งเสริมอาชีพและการศึกษานอกระบบ กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ และบำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. กลุ่มความพร้อมปานกลาง ควรดำเนินการได้แก่ การศึกษาขั้น พื้นฐาน (การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา) การส่งเสริมอาชีพและการศึกษานอกระบบ กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ และบำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. กลุ่มความพร้อมต่ำ ควรดำเนินการได้แก่ การส่งเสริมอาชีพและ การศึกษานอกระบบ กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดการศึกษาพิจารณาจาก

1. ความต้องการและข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น
2. ความคิดเห็นของสภาท้องถิ่น
3. ข้อมูล ข้อเท็จจริง ได้แก่ จำนวนโรงเรียน จำนวนเด็ก สภาพที่ตั้ง ฯลฯ
4. ข้อคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะโอน
5. ศักยภาพของท้องถิ่น ได้แก่ คน เงิน วัสดุ การจัดการ

2.2 การใช้แผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาระดับความพร้อมและศักยภาพแล้ว จะนำแนวนโยบายตามกรอบภารกิจซึ่งสอดคล้องกับระดับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และหรือแผนการปฏิบัติการการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักการดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ครอบคลุมภารกิจตามกฎหมาย ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่อย่างทั่วถึง

2.2.2 ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการตามแผน และร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผน

2.2.3 ใช้แผนเป็นแนวทางในการบริหารกิจการ และสนองตอบปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

2.2.4 การกำหนดกิจกรรมโครงการในแผน ต้องมุ่งหลักความเป็นไปได้ และประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับ

2.3 การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง

ใช้สื่อและวิธีการทุกรูปแบบที่จะชี้แจงให้ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรเอกชน ใ้รู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางและแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือจากทุกฝ่าย

2.3.1 การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากทุกฝ่าย สร้างความตระหนักในความเป็นส่วนหนึ่งของสังคมให้แก่กลไกทางสังคมทุกส่วนทั้งกลุ่มประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นทุกรูปแบบ ทั้งการสนับสนุนกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ ตลอดจนความคิดเห็นหรือการติดตามตรวจสอบ เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ บังเกิดผลเป็นรูปธรรม

2.3.2 การเตรียมความพร้อมในการรับผิดชอบจัดการศึกษา โดยการปรับโครงสร้างการบริหาร กิจกรรม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสร้างองค์ความรู้ ครอบคลุมคิด และพัฒนาเทคนิคการบริหารจัดการศึกษาให้บุคลากรของท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ตลอดจนจัดระบบนิเทศประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิผล

3. การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาท้องถิ่น

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาท้องถิ่นตามข้อเสนอดังกล่าว บรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมปลัดกระทรวงมหาดไทยได้เห็นชอบให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศแล้วนำมาประมวลเป็นข้อมูลสำหรับใช้ในการกำหนดเป็นแนวทางการปฏิรูปการศึกษาท้องถิ่น ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับเป็นเจ้าภาพในการประชุมฯ แล้วดังนี้ ระดับภาค ได้แก่ ภาคเหนือ มอบหมายให้เทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มอบหมายให้เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม ภาคใต้ มอบหมายให้เทศบาลนครสงขลาเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม ภาคกลางและภาคตะวันออก มอบหมายให้เทศบาลนครอ้อมน้อยเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม และระดับประเทศ มอบหมายให้เทศบาลนครอ้อมน้อยเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม ทั้งนี้ เพื่อให้การประชุมฯ มีมาตรฐานเดียวกัน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานสำหรับทำหน้าที่ในการจัดการประชุมฯ จากบุคลากรของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรอบแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อรองรับเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน

ตามข้อเสนอการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2554 : 13)

1. การพัฒนาความรู้สู่ประชาคมอาเซียน แนวทางการพัฒนา คือ
 - 1.1 เสริมสร้างความรู้ให้เกิดปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนในภูมิภาคอาเซียน
 - 1.2 ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียนเพื่อการสื่อสารที่ดี
 - 1.3 พัฒนาระบบการจัดการศึกษาและหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
 - 1.4 จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้อาเซียนในสถานศึกษาและชุมชน
 - 1.5 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ
 - 1.6 ส่งเสริมการจัดการศึกษาแก่ประชาชนในภูมิภาคอาเซียน ด้วยความเสมอภาคอย่างมีคุณภาพ

- 1.7 ส่งเสริมใช้สื่อในท้องถิ่น มีบทบาทให้ความรู้ในเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับอาเซียน
- 1.8 ประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับภารกิจในประชาคมอาเซียน
2. พัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม แนวทางการพัฒนา คือ
- 2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณการจัดการศึกษาทุกระบบ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 2.2 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในท้องถิ่นเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 2.3 ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนทางการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กเยาวชน และประชาชน
- 2.4 ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด เข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 2.5 สร้างความตระหนักในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อคุ้มครองป้องกันระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
- 2.6 สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนสู่ความยั่งยืน
3. พัฒนาทักษะอาชีพสู่ประชาคมอาเซียน แนวทางการพัฒนา คือ
- 3.1 ส่งเสริมทักษะในการประกอบการสำหรับประชาชนโดยเฉพาะสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการ
- 3.2 ส่งเสริมการจัดการศึกษาสู่อาชีพ ให้สามารถแข่งขันในตลาดประชาคมอาเซียน
- 3.3 สร้างเครือข่ายในการส่งเสริมอาชีพ ในประชาคมอาเซียน
4. พัฒนาเศรษฐกิจสู่ประชาคมอาเซียน แนวทางการพัฒนา คือ
- 4.1 ส่งเสริมให้มีแนวทางการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจไปสู่ประชาคมอาเซียน
- 4.2 สร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้า และการบริการของอาเซียนที่ยึดหลักการ Free and Fair
- 4.3 สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานและการค้าอาเซียน
- 4.4 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในประชาคมอาเซียน

5. พัฒนาสิทธิและความยุติธรรมของสังคม
 - 5.1 สร้างความรู้ด้านหลักสิทธิมนุษยชน และหลักการประชาธิปไตย
 - 5.2 ส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ชีวิตความเป็นอยู่ บังคับพื้นฐาน ความปลอดภัยจากผลกระทบประชาคมอาเซียน
 - 5.3 ส่งเสริมการให้ความรู้ สิทธิหน้าที่ กฎหมายแรงงาน ความยุติธรรมภายใต้กฎบัตรอาเซียน
 - 5.4 ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการประชาชน โดยเฉพาะสตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
 - 5.5 ส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิแรงงาน โยกย้ายถิ่นฐาน
 - 5.6 ส่งเสริมภาคธุรกิจเข้ามีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อ สังคมประชาคมอาเซียน
 - 5.7 ส่งเสริมให้ท้องถิ่นเป็นสังคมแห่งความเอื้ออาทร
 6. พัฒนาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม แนวทางการพัฒนา คือ
 - 6.1 สร้างภูมิคุ้มกัน ปูปลูกฝังค่านิยมไทย วัฒนธรรมไทย และรักษาความเป็นเอกลักษณ์ไทย
 - 6.2 ส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยสู่สังคมอาเซียน
 - 6.3 ส่งเสริมอัตลักษณ์ของประชาคมอาเซียน
1. กรอบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน (ยุทธศาสตร์หลักด้านอาเซียนศึกษาของชาติ)
 - 1.1 ประเมินความพร้อมก่อนดำเนินงาน

การประเมินความพร้อมก่อนดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นสำหรับใช้วางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาที่เหมาะสม ดังนี้

 - 1.1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ความพร้อมของหลักสูตร ความสามารถของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน นำมาวิเคราะห์จัดทำเป็นฐานข้อมูล
 - 1.1.2 ร่วมวางแผนการนิเทศ โดยนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้สังเคราะห์ไว้มาวางแผนพัฒนา ตามลำดับ ดังนี้ สร้างความตระหนัก ร่วมกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วม ประชุมกำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้ความรู้ ตำปริกษา และ

ข้อเสนอแนะการดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานและรายงานและรวบรวมข้อมูลที่เป็นจุดพัฒนาและจุดเด่น เพื่อนำไปวางแผนสนับสนุนการพัฒนาต่อไป

1.2 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตั้งแต่สถานศึกษาได้มีการวางแผนพัฒนาบุคลากร การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ดังนี้ ศึกษาผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำตามสถานการณ์ปัญหาของแต่ละสถานศึกษา รวบรวมปัญหา และข้อเสนอแนะ เพื่อดำเนินการสนับสนุนให้เกิดการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง ประเมินสภาพความสำเร็จของสถานศึกษา สังเคราะห์และสะท้อนผล รวบรวมกิจกรรม/ภาพความสำเร็จของสถานศึกษา และถอดความรู้ เพื่อหา Best Practice และเผยแพร่ในวงกว้างต่อไป โดยอาจจัดทำในลักษณะ KM และนำ Best Practice ลงใน Blog KM นำผลการประเมินไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและผลงคุณภาพให้มีความยั่งยืนต่อไป

1.3 การประเมินผลหลังดำเนินงาน

การประเมินผลหลังดำเนินงาน เป็นการประเมินเมื่อสิ้นปีการศึกษาเพื่อสรุปรายงานผู้เกี่ยวข้อง และประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1.3.1 จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานในแต่ละระดับ

1.3.2 คัดเลือก Best Practice ในระดับสถานศึกษาและเขตพื้นที่

1.3.3 เผยแพร่ผลงาน โดยจัดนิทรรศการ ถอดความรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับชาติ

1.3.4 ประกาศเกียรติคุณให้รางวัล

1.4 การพัฒนาการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในสถานศึกษาทั้งระบบ

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความสำเร็จที่ตัวนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อความสำเร็จที่ยั่งยืนทั้งตัวนักเรียนเองและสถานศึกษา จำเป็นจะต้องดำเนินงานตามหลักการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ โดยบูรณาการในทุกด้าน ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และงานบริหารงานทั่วไป โดยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ด้านการบริหารจัดการ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะผลักดันให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จก็คือผู้บริหาร ที่ต้องรับรู้ เข้าใจ และยอมรับงานนี้อย่างจริงจัง ซึ่งมีกระบวนการในการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

1.4.1 นำเรื่องอาเซียนเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา

1.4.2 สร้างความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมาย นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทั้ง ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน

1.4.3 กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

1.4.4 กำหนดบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ อย่างชัดเจน

1.4.5 มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียนในสถานศึกษา

1.4.6 สร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในโรงเรียนที่ร่วมดำเนินงานอย่างจริงจัง

1.4.7 มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

1.4.8 จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ

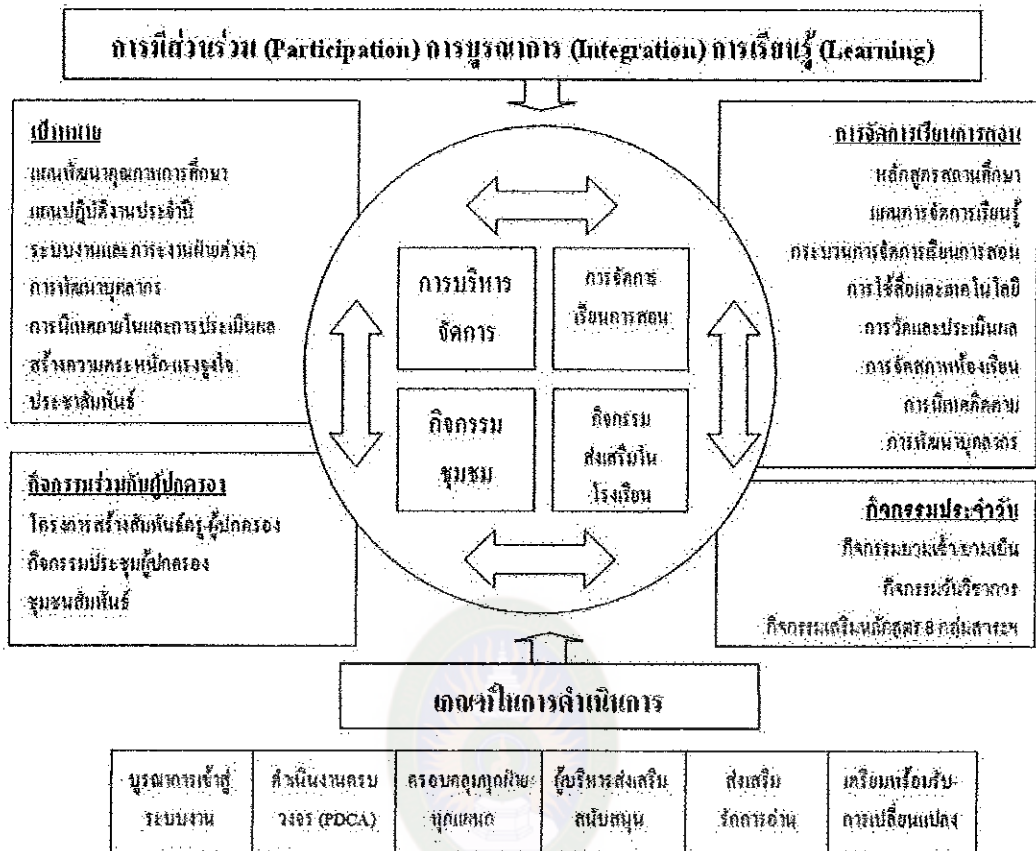
1.4.9 พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูผู้สอนให้มีความรู้อาเซียน

1.4.10 จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน

1.4.11 มีการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานกับผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน

1.4.12 มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กรอบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน (ยุทธศาสตร์หลักด้านอาเซียนศึกษาของชาติ) ใน 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 : 21) ใน 4 ด้าน ดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 กรอบการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กรอบการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน
 (ยุทธศาสตร์หลักด้านอาเซียนศึกษาของชาติ)

1. ด้านการบริหารจัดการ

1.1 หลักการและแนวคิด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน คือ ระดับก่อนประถมศึกษา (การศึกษาระดับปฐมวัย) ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ถือได้ว่าเป็นสถานศึกษาที่เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยมีภารกิจหลัก คือ จัด

การศึกษาให้เด็กมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32)

1.2 ขอบข่ายภารกิจ

1.2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.2.3 การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

1.2.4 การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.2.5 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.2.6 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1.2.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.3 การดำเนินงานของสถานศึกษา

1.3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

3) นิเทศเพื่อพัฒนาการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา

4) ติดตามประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

1.3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1) จัดทำแผนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) จัดแนะแนวเพื่อเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้

3) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน โดยเน้นการนิเทศที่เป็นแบบร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันแบบกัลยาณมิตร

4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.3.3 การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

1) กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

2) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง จาก

กระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน

3) วัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน จากความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด

4) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

1.3.4 การประกันคุณภาพภายใน

1) จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา
2) กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

3) ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

1.3.5 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1) ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน
2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษา
3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.3.6 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1) สำรวจและจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้เพียงพอและสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

2) จัดทำเอกสารเผยแพร่และส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3) ประสานความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับองค์กรภายนอก

1.3.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
2) รวบรวม เผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.3.8 การบริหารงานงบประมาณ

1) หลักการและแนวคิด

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดการบริหารมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งการจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดงานด้านงบประมาณไว้ดังนี้

2) ขอบข่ายและภารกิจ

2.1) การจัดตั้งงบประมาณ

2.2) การจัดสรรงบประมาณ

2.3) การตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่าย

งบประมาณ

2.4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2.5) การบริหารการเงิน

2.6) การบริหารบัญชี

2.7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3) การดำเนินงานของสถานศึกษา

การจัดตั้งงบประมาณ

3.1) วิเคราะห์แผนงาน / โครงการของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดตั้งแผนงบประมาณของสถานศึกษา

3.2) วิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน / โครงการ และจัดตั้งงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาการ จัดสรรงบประมาณ

3.3) จัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้กับหน่วยงานภายในสถานศึกษาตามแผนงาน โครงการ ของแผนปฏิบัติการประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

3.4) การตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

3.5) กำกับ ติดตาม การใช้งบประมาณ

3.6) รายงานผลการดำเนินการตรวจสอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

3.1.9 การบริหารการเงิน

- 1) การเบิกเงินจากคลังยื่นเรื่องขอเบิกเงินงบประมาณ พร้อมหลักฐาน เช่น เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร สวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล เงินค่าสาธารณูปโภคและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้ส่งเบิกที่ไม่ใช่เงินอุดหนุนต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 2) การรับเงิน รับเงินและออกใบเสร็จรับเงินในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา
- 3) การเก็บรักษาเงิน เก็บรักษาเงินที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา ตามระเบียบข้อบังคับการเก็บรักษาเงิน
- 4) การจ่ายเงิน จ่ายเงินที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาให้แก่ผู้มีสิทธิโดยตรงและหักเงิน ณ ที่จ่ายและนำเงินที่หักส่งตามอำนาจหน้าที่
- 5) การส่งเงิน นำส่งเงินที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาส่งคืนคลังโดยตรงหรือผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.1.10 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

- 1) การจัดหาพัสดุ จัดทำแผนการจัดซื้อ-จัดจ้าง งานพัสดุของสถานศึกษาและ วิเคราะห์แผนงาน/โครงการที่จัดทำกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าเพื่อตรวจสอบกิจกรรมที่ต้องใช้พัสดุ ให้เป็นไปตามความต้องการแล้วจัดหาพัสดุด้วยเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษา ตามแผนการจัดหาพัสดุประจำปี
- 2) การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ จัดทำทะเบียนคุมพัสดุและสินทรัพย์ให้เป็นปัจจุบัน กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับพัสดุและทรัพย์สิน และกำหนดให้มีการจัดเก็บ ควบคุมและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระบบและแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอ ตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษา ซ่อมแซม ทั้งก่อนใช้งานและหลังใช้งาน ให้มีคณะกรรมการพิจารณาและจำหน่ายพัสดุหรือขอรื้อถอนกรณีเป็นสิ่งปลูกสร้าง ตามระเบียบ กฎหมายกำหนด

3.1.11 การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของบุคลากรสามารถปฏิบัติงานตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา โดยยึดหลักการบริหารเพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีขวัญกำลังใจและได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งจะส่งผล

ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดงานด้านการบริหารงานบุคคล ได้ดังนี้

3.1.12 การดำเนินงานของสถานศึกษา

- 1) จัดทำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาและเสนอแผนให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ
- 2) เสนอแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ไปยังเขตพื้นที่การศึกษา

3.1.13 วินัยและการรักษาวินัย

- 1) เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 2) เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัยในตนเองและป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย
- 3) ดำเนินการทางวินัยตามกรณีความผิดที่สืบสวนข้อเท็จจริงและพิจารณาลงโทษตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดกรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง
- 4) เสนอรายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรณีความผิดขั้นร้ายแรง เพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

3.1.14 การบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการงานอื่น ๆ ให้บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนด มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดงาน ด้านงานบริการทั่วไปไว้ดังนี้

3.1.15 การดำเนินงานของสถานศึกษา

- 1) จัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในของสถานศึกษา
- 2) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่นและสำนักงานเขตพื้นที่

3.1.16 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

- 1) ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความช่วยเหลือเพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา

2) เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ

3) กำหนดแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายศึกษากับสถานศึกษา ตลอดจนให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางด้านวิชาการ

3.1.17 การวางแผนการศึกษา

1) จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนความต้องการของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรและเสนอแผนพัฒนาการศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

2) จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีให้สอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและตามงบประมาณที่สถานศึกษาจัดหาได้ให้สำนักงานเขตพื้นที่รับทราบ

3.1.18 งานเลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

1) สนับสนุนข้อมูลที่จะใช้ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการสถานศึกษา

2) จัดทำรายงานการประชุมและแจ้งมติที่ประชุมให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อดำเนินการและถือปฏิบัติ

3.1.19 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

1) กำหนดแนวทางในการบำรุง ดูแลรักษาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมและพร้อมใช้

2) ติดตาม ตรวจสอบ ตลอดจนรายงานขออนุญาตหรือถอนอาคารเรียน อาคารประกอบที่ชำรุดไม่สามารถใช้งานได้

3.1.20 การจัดทำสำมะโนนักเรียน

1) ประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจและจัดทำสำมะโนผู้เรียนที่จะเข้าเรียนในสถานศึกษา

2) รายงานข้อมูลการสำมะโนนักเรียนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบ

3.1.21 การรับนักเรียน

1) กำหนดเขตพื้นที่บริการการศึกษาของสถานศึกษาโดยประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2) กำหนดแผนการรับนักเรียนและการรับนักเรียนเข้าเรียน

3) รายงานการรับนักเรียนต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.1.22 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

1) กำหนดแนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

2) ประสานงานและดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อศึกษากับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามแนวทางที่กำหนดไว้

3.1.23 การทัศนศึกษาและการศึกษาแหล่งเรียนรู้

1) วางแผนการดำเนินการทัศนศึกษาและการศึกษาแหล่งเรียนรู้ โดยการศึกษาข้อมูลและความคุ้มค่าที่มีต่อการพัฒนาการศึกษาของผู้เรียน

2) ดำเนินการตามแผน ตลอดจนขออนุญาตผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3) รายงานผลการทัศนศึกษาและการศึกษาแหล่งเรียนรู้

3.1.24 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

1) กำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา

2) ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

3.1.25 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

1) วางแผนการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของสถานศึกษา

2) ดำเนินการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาตามแนวทางที่กำหนด

3.1.26 การประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

1) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคในการจัดและพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา

2) ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดและพัฒนาศึกษาร่วมกัน

สรุปได้ว่า การจัดการของสถานศึกษา ควรพิจารณาถึงการกำหนดนโยบายในการดำเนินงาน เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีการวางแผนปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนา มีการวางแผนการนิเทศ การติดตาม การประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุง

พัฒนาการการดำเนินการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อยกระดับความสามารถด้านภาษาของผู้เรียน สร้างแรงจูงใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาให้ร่วมดำเนินงานอย่างจริงจัง มีการพัฒนาระบบงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ อย่างชัดเจน รวมทั้งมีการจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ ได้แก่ อาคาร สถานที่ อุปกรณ์และการสื่อสารสัมพันธ์

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

2.1 ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ทศนีย์ สุขเมธิ (2533 : 189) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่กระทำขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนในครั้งนั้นๆ ได้ผลดี หมายถึง การสอนของครูเป็นไปอย่างมีความหมาย นักเรียน ได้ทั้งความรู้และความสนุกเพลิดเพลิน

เกษิณี ผลประพสุติ (2535 : 45) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่าหมายถึง การปฏิบัติของนักเรียนเพื่อการเรียนรู้อย่างใดอย่างหนึ่ง กิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับครู โดยที่ครูเป็นผู้จัดกิจกรรมนั้นๆ ให้กับนักเรียน กิจกรรมจะช่วยให้เกิดประสบการณ์

วไลพร คุณไพบย (2530 : 19) ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึงสภาพการณ์ของการจัดประสบการณ์และกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ น่าสนใจและผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดหมายที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 2) ให้ความหมายของ กิจกรรมการเรียนการสอนว่า กิจกรรมการเรียน หมายถึง การดำเนินการใดๆ ในโรงเรียนทั้งโดยครูและนักเรียน เช่นการสอนให้ผู้เรียนค้นคว้าอภิปราย การบรรยาย การอบรม การสาธิต การปฏิบัติงาน การจัดนิทรรศการ และการศึกษานอกสถานที่ ทั้งหมดนี้เป็นกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (2543: 47) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถทำได้ในหลายรูปแบบ และวิธีการ เช่น

- 2.2.1 การสอนแบบสืบสวนสอบสวน
- 2.2.2 การสอนแบบซิปปา CIPPA MODEL
- 2.2.3 การสอนแบบพัฒนากระบวนการคิด
- 2.2.4 การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์
- 2.2.5 การสอนแบบโครงงาน
- 2.2.6 ชุดการสอน
- 2.2.7 ศูนย์การเรียนรู้ ฯลฯ

ทิสนา แคมมณี (2542: 14-15) นักการศึกษาไทย ได้เสนอหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่น่าสนใจและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ คือ CIPPA MODEL ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ C-Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลทำความเข้าใจ ถิคติวิเคราะห์แปลความ ตีความ สร้างความหมาย ตั้งเคราะห์ข้อมูลและสรุป

ข้อความรู้ หมายถึง การสร้างความรู้ไม่ได้หมายความว่า จะต้องได้ความรู้ที่เป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยรู้มาก่อน แต่ถ้าได้ถึงขนาดนั้นก็นับว่าวิเศษสุด ตัวอย่างนี้มีมาแล้วคือการที่มนุษย์รู้ว่าโลกนี้มีลักษณะกลม ไม่แบนอย่างที่เคยเชื่อหรือการรู้โรคต่างๆ ที่เกิดจากเชื้อโรค ไม่ได้เกิดขึ้นมาเองซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์อีกมากมาย ดังที่ได้ทราบกันคืออยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตามการรู้เพิ่มจากสิ่งเดิมที่รู้อยู่แล้วก็ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ได้แล้วตามหลักทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) มนุษย์มีโครงสร้างทางสติปัญญาที่เรียกว่า Schema ซึ่งสามารถงอกงามได้ด้วยการเกิดปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม แล้วเกิดกระบวนการขึ้นในสมอง มีการปรับแต่งประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากับประสบการณ์เดิม โดยวิธีพอกขยาย (Assimilation) และการปรับให้เหมาะ (Accommodation) ซึ่งอาจทำให้เกิดโครงสร้างใหม่ที่ต่างไปจากเดิม ทั้งสองกรณีก็ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ได้ I-Interaction คือ การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน แลกเปลี่ยนและเรียนรู้ ข้อมูลความคิด ประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน หมายถึง นักเรียนจะมีกิจกรรม พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือความรู้กันภายในกลุ่ม ในห้องเรียน ในโรงเรียนหรือในชุมชนที่นักเรียนอยู่เรียกว่าเป็นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งนอกจากจะได้ความรู้แล้วยังจะมีโอกาสเรียนรู้การอยู่ด้วยกันในสังคมหรือการปฏิสัมพันธ์ทางอารมณ์ คือ ได้มีโอกาสรับรู้ความรู้สึกต่อสิ่งต่างๆ หรือมีอารมณ์ร่วมต่อเหตุการณ์ดังกล่าวได้ด้วยตนเอง

P-Participation คือ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาและสังคมในการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนได้มีโอกาสแสดงบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนได้เคลื่อนไหวร่างกายทำให้กระฉับกระเฉงตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ในส่วนนี้นักเรียนจะได้มีโอกาสได้มีส่วนร่วมทางร่างกาย P-Process and Product คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการและมีผลงานจากการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนได้มีโอกาสใช้กระบวนการเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ถึงความรู้สึกสมัครสมาน สามัคคี รักใคร่กัน จากการทำกิจกรรม ร่วมมือ ร่วมแรงทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์หรือการได้รับความรู้จากการตอบคำถามของครูหรือการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้สึกจากเพื่อน ในส่วนนี้นักเรียนจะมีโอกาสได้มีส่วนร่วมทางสังคมและอารมณ์

A – Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์หรือใช้ในชีวิตประจำวัน หมายถึง นักเรียนมีโอกาสได้นำความรู้ที่สร้างขึ้นเอง ไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์อื่น ที่มีความคล้ายคลึงหรือเกี่ยวข้องกับการ ได้ทดสอบความรู้ นำมาซึ่งความภาคภูมิใจความพอใจ เป็นแรงเสริมให้อยากเรียนรู้ต่อไปอีก วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 11) ได้เสนอรูปแบบ หรือระดับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 Student-centered Class ครูเตรียมเนื้อหา วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อทั้งหมด ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียน โดยมีครูคอยดูแลกำกับให้คำปรึกษา กิจกรรมในรูปแบบนี้ส่วนมากเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือจับคู่รูปแบบที่ 2 Learner – based Teaching ครูจะกระตุ้นหรือมอบหมายงาน ให้ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลเรื่องที่จะเรียนเองหรือจัดทำสื่อการเรียนรู้เอง โดยอาจศึกษาตามลำพังหรือจับคู่ศึกษากับเพื่อน

2.3 หลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542: 10) กล่าวถึงหลักการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้

2.3.1 เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา

2.3.2 ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มได้พูดคุย ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ซึ่งกัน

และกันข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้

2.3.3 ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญ โดยครูผู้สอนพยายามจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นพบความเป็นจริงใด ๆ ด้วยตนเองนั้นผู้เรียนมักจะจดจำได้ดี และมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียนรวมทั้งเกิดความคงทนของความรู้

2.3.4 เน้นกระบวนการ (Process) ควบคู่ไปกับผลงาน (Product) โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่างๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน มิใช่มุ่งที่จะพิจารณาถึงผลงานแต่เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของผลงานขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการ

2.3.5 เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้หรือใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน พยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน

2.4 ลักษณะของการจัดการเรียนการสอน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 31-32) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง คนมีความสุข โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ คือ

2.4.1 การเรียนรู้อย่างมีความสุข เรียนรู้อย่างสุขสันต์ด้วยกันทุกคน กล่าวคือ เป็นสภาพของการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีอิสระ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีหลากหลายในวิธีการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์แห่งความสำเร็จและได้พัฒนาตนเองตรงตามศักยภาพ เช่น บทเรียนต้องอยู่ใกล้ตัวมีความหมาย มีประโยชน์ มีกิจกรรมเรียนหลากหลาย สื่อการเรียนน่าสนใจ การประเมินผลมุ่งเน้นตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ปฏิภาณระหว่างครูกับนักเรียนต้องแสดงออกอย่างนุ่มนวล เป็นมิตร มีเมตตา อบอุนเข้าใจ และยอมรับกันและกัน ให้กำลังใจและเกื้อกูลกัน

2.4.2 การเรียนรู้แบบองค์รวม การบูรณาการสาระและกระบวนการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างสัมพันธ์ เชื่อมโยงต่อเนื่องกลมกลืนกันทั้งในเรื่องใกล้ตัวในท้องถิ่นสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย ทั้งเรื่องในท้องถิ่น เรื่องของสากล การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมโลกซึ่งมีผลทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องที่เรียนอย่างชัดเจนลึกซึ้ง ครอบคลุมมีความหมายต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาสภาพสังคม

2.4.3 การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง เรียนโดยใช้สมองและสองมือ การคิดเป็นความสามารถของสมองในการประมวลข้อความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ให้เป็นความรู้ใหม่วิธีการใหม่ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสมสอดคล้องกันเมื่อได้คิดแล้วก็ต้องนำไปปฏิบัติจริง จึงจะเกิดการเรียนรู้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ การจัดการเรียนให้ได้ฝึกคิดและปฏิบัติจริงนี้ต้องฝึกจากประสบการณ์ตรงจากแหล่งความรู้ คือ เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวต่าง ๆ ด้วยการฝึกสังเกตคิดอย่างรอบคอบ ปฏิบัติอย่างจริงจัง และสรุปผลเป็นองค์ความรู้แก่ตน

2.4.4 การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เรียนร่วมกันอยู่ร่วมกันเป็นกระบวนการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ โดยมีการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ วัฒนธรรม อารมณ์ และสังคมน่วมกัน ทำให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นการปลูกฝังคุณธรรมที่ดีงาม การทำงานร่วมกัน ทำให้พัฒนาทั้งทักษะทางสังคม และทักษะการทำงานที่ดีด้วย

2.4.5 การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เรียนอย่างใคร่ครวญ ทบทวนตนเองรอบด้าน เป็นการรับรู้ผลการเรียนรู้และความถนัดของตนเองเน้นการเรียนรู้กระบวนการว่าการเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นอย่างไร เรียนด้วยวิธีการอะไร มีขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบอย่างไร โดยเปิดโอกาสและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ ประเมินจุดดี จุดด้อย และปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเองเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสม พร้อมทั้งจะนำไปใช้ในการเรียนครั้งต่อไป

นาคยา ภัทรแสงไทย (2525: 262-264) กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมที่สี่ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ทุกอย่างต้องเกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ของการเรียน
2. การจัดลำดับของกิจกรรมการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ทั้ง 3 ด้านด้วยกันคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัยและด้านทักษะพิสัย
3. กิจกรรมการเรียนการสอนควรเหมาะสมกับวัยและความพร้อมของนักเรียน
4. กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีการจัดลำดับขั้นตอน เพื่อให้มีการเรียนรู้ มีความต่อเนื่อง แต่ละกิจกรรมควรให้มีการสืบ தொடต่อการเรียนรู้ที่มีอยู่แต่ก่อนจะต้องเป็นการจัดลำดับจากรูปธรรมไปหานามธรรม จากประสบการณ์ที่อยู่ใกล้ ไปสู่ประสบการณ์ที่อยู่ไกล และจากกระบวนการคิด การทำงานง่าย ๆ ไปสู่การให้เหตุผลที่เป็นแบบแผนและเป็นนามธรรม

5. กิจกรรมการเรียนรู้ควรทำให้บังเกิดผลคืออย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

6. กิจกรรมการเรียนรู้จะต้องทำทลายความสนใจของนักเรียน ให้นำสิ่งที่เรียนในสถานการณ์หนึ่งไปใช้ได้กับสถานการณ์ใหม่ ลักษณะเช่นนี้จะทำให้การเรียนรู้ต่อเนื่องกันไป สามารถอธิบายสิ่งใหม่ คาดคะเนและพัฒนาทักษะ ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ในโรงเรียนได้

7. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นพัฒนาการคิด ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดแบบสืบสวน สอบสวน และแก้ปัญหาตามแนวทางของตน และรู้จักประเมินความคิดของตนเองด้วย

8. กิจกรรมการเรียนรู้ควรให้นักเรียนเรียนรู้หลาย ๆ ทาง การจัดกิจกรรมที่ให้ออกาสนักเรียนได้สังเกต วิเคราะห์ และอภิปราย โดยใช้สื่อการเรียนต่าง ๆ มาประกอบกิจกรรม หากกิจกรรมหนึ่ง ๆ ไม่เหมาะสมกับนักเรียนคนหนึ่ง แต่อาจมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่ชดเชยได้

9. กิจกรรมการเรียนรู้ควรมีลักษณะเปิดกว้างแก่นักเรียน ให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านเนื้อหาและแนวความคิด กิจกรรมลักษณะนี้ไม่จำเป็นจะต้องมีเหตุผล และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

สมคิด สร้อยน้ำ (2542: 109-111) กล่าวถึงลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ว่า กิจกรรมประเภทนี้ผู้เรียนจะเป็นศูนย์กลางของกรปฏิบัติกิจกรรม ส่วนครูผู้สอนจะทำหน้าที่ประสานส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม ช่วยแก้ปัญหา ระหว่างปฏิบัติกิจกรรมและสร้างบรรยากาศในการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอาจแบ่ง ได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกลุ่มผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และให้สมาชิกของกลุ่มทั้งหมดเป็นผู้นำการเรียนการสอน โดยมีผู้สอนคอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา และแก้ปัญหาที่อาจนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น อาจมีลักษณะของการจัดเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กหรือผสม ทั้งสองแบบก็ได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา สถานการณ์ และวัยของผู้เรียน เป็นต้น กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจทำได้หลายลักษณะ ดังนี้

1.1 การอภิปรายกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่เปิด โอกาสอย่างเต็มที่ให้แก่ผู้เรียน ได้ใช้ความคิด ความรู้ และทักษะในการแสดงออกทางการพูด โดยผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้ ประสบการณ์ความสามารถในการคิดของตนเองมาใช้ในการอภิปราย นอกจากนี้การอภิปรายเป็นการฝึกทักษะการพูด ลำดับความคิด ในการพูด การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การ

ทำงานกลุ่ม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย โดยกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอภิปรายทำให้หลายแบบเช่น แบบกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่

1.2 การทดลอง เป็นกิจกรรมที่เปิดให้เด็กศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองการทดลอง หมายถึง การที่ผู้เรียนได้ทำงานด้วยการค้นคว้าและปฏิบัติการ อาจใช้ห้องทดลองหรือไม่แล้วแต่กรณี ข้อเท็จจริง ความรู้ ความคิดรวบยอด จะได้รับจากกลุ่มผู้เรียนเอง กิจกรรมการทดลองนี้จะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้ฝึกให้รู้จักทำงานกลุ่มช่วยเหลือกัน และยังทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานกับการทดลอง

1.3 การแสดง เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับธรรมชาติของเด็กที่ชอบเคลื่อนไหว ไม่อยู่นิ่งกับที่และชอบเลียนแบบ กิจกรรมการแสดงมีคุณค่าในการเรียนการสอนคือ ให้ประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับบทบาทหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาความคิด ความรู้สึกหรือเจตคติของตนที่มีต่อผู้อื่นหรือต่อตนเอง ทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน กิจกรรมการแสดงอาจจัดได้หลายลักษณะ เช่น การแสดงละครสั้นการแสดงบทบาทสมมุติ การแสดงละครใบ้ การเชิดหุ่น การแสดงละครประวัติศาสตร์ เป็นต้น

1.4 กิจกรรมการเล่น เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนาน จากการเล่นและได้รับความรู้ไปด้วยจากการเล่นนั้น เช่น การเล่นเกมประกอบการเรียน ครูควรกำหนดจุดประสงค์การเล่นให้ชัดเจน และกิจกรรมนั้นควรมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาในบทเรียน

2. กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นกิจกรรมที่จัดให้สอดคล้องกับการส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคลนี้อาจจัดได้ในลักษณะดังนี้

2.1 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่าน การอ่านเป็นพื้นฐานของการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ และยังเป็น การส่งเสริมความสนใจ และสามารถหาความบันเทิงให้กับผู้อ่านได้อีกด้วย กิจกรรมการอ่านแบ่งได้เป็น การอ่านในใจ และการอ่านปากเปล่านอกเหนือจากการอ่านหนังสือเรียนแล้ว ผู้สอนควรส่งเสริมให้เด็กได้อ่านหนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก เช่น หนังสือพิมพ์ หนังสือการ์ตูน หรือวารสารต่าง ๆ

2.2 กิจกรรมเกี่ยวกับการฟัง ในการเรียนการสอนตลอดจนในชีวิตประจำวันผู้เรียนมักจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยอาศัยการฟังมากที่สุด ดังนั้นการฝึกทักษะในการ

ฟังให้มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนการสอน ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสในการฝึกทักษะการฟังอย่างมีจุดหมาย และควร ได้ฝึกบ่อย ๆ แต่ใช้ระยะเวลาไม่นานนัก เพราะจะทำให้ความสนใจของผู้เรียนลดลงไป กิจกรรมการฟังที่สามารถจัดในห้อง ได้ เช่น การฟังครูอธิบาย การฟังนิทาน การฟังวิทยากรบรรยาย การฟังวิทยุ ฟังเทป ฟังเพลง เป็นต้น กิจกรรมการมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ การมอบหมาย-งานให้ผู้เรียนปฏิบัติ นั้น ถือเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนอีกวิธีหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนมีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการมอบหมายงานอาจทำได้หลายวิธี เช่น การให้การบ้านการให้ทำแบบฝึกหัด การเขียนเรียงความ และการไปสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นต้น

สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินการเพื่อเตรียมคนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สถานศึกษาต้องมีการบูรณาการหลักสูตร ความเป็นประชาคมอาเซียนเข้าไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทางสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีการจัดสภาพห้องเรียนหรือจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียนในสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้มีแหล่งความรู้เกี่ยวกับเครือข่ายประชาคมอาเซียนทั้งในรูปแบบเอกสาร ทัศนียภาพ และสื่อมัลติมีเดียอย่างหลากหลาย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการ ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยจัดทำรายวิชาความเป็นประชาคมอาเซียน เป็นสาระเพิ่มเติมในหลักสูตรของสถานศึกษา พร้อมทั้งมีการวัดและประเมินผล จัดทำรายงาน สรุปผลการดำเนินการในแต่ละระดับ ตามขั้นตอนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เช่น ศึกษาผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

3. ด้านกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน

3.1 เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้เรียนรู้ โดยพยายามจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และนักเรียนมีโอกาสนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น คำถามคือ ครูจะมีวิธีการหรือเทคนิคที่จะทำให้เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ได้อย่างไร ผู้เขียนเคยได้รับข้อมูลที่แสดงให้รู้ว่าครูทั่วไปยังเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเข้าใจว่า การให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง คือ การปล่อยให้ผู้เรียนเรียนรู้กันเองโดยที่ครูไม่ต้องมีบทบาทอะไร หรือใช้วิธีส่งให้ผู้เรียนไปที่ห้องสมุด อ่านหนังสือกันเองแล้วเขียนรายงานมาส่งครู ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง แม้ว่าทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นที่ตัว

ผู้เรียน เป็นลักษณะที่ถูกต้องของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ขึ้นมาได้เองนั้นเป็นเรื่องยาก ครูจึงต้องมีหน้าที่เตรียมจัดสถานการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ นำทางไปสู่การเรียนรู้ โดยไม่ใช่วิธีบอกความรู้โดยตรง หรือถ้าจะจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียน ได้ค้นพบความรู้โดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งข้อมูล ครูจะต้องสำรวจให้รู้ก่อนว่า ภายในห้องสมุดมีข้อมูลอะไรอยู่บ้าง อยู่ที่ใด จะค้นหาอย่างไร แล้วจึงวางแผนตั้งการผู้เรียนต้องรู้เป้าหมายของการค้นหาจากคำสั่งที่ครูให้ รวมถึงการแนะแนวทางที่จะทำงานให้สำเร็จ และในขณะที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ครูควรสังเกตการณ์อยู่ด้วย เพื่ออำนวยความสะดวกหรือเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการ หรือปัญหาการเรียนรู้ของ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลนั้นมาปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

ปัญหาความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนดังกล่าว อาจเกิดมาจากครูยังไม่เข้าใจเทคนิคการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลที่เป็นความเข้าใจเบื้องต้น จึงขอก้าวถึงเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3 ประเด็นคือ 1) เทคนิคการจัดการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตัวเอง 2) เทคนิคการจัดการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับคนอื่น และ 3) เทคนิคการจัดการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ถ้าพิจารณาจากส่วนประกอบของโมเดล CIPPA แล้วจะพบว่ามิได้กล่าวถึง เทคนิคการจัดการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการและใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายในการเรียนรู้ไว้ด้วย เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวสามารถแทรกอยู่กับกิจกรรมทั้งสามส่วนที่จะกล่าวต่อไปนี้ 1) เทคนิคการจัดการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตัวเอง 2) เทคนิคการจัดการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับคนอื่น

ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูอีกประการหนึ่ง คือ ครูเข้าใจว่าการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ต้องจัดโต๊ะเก้าอี้ให้ผู้เรียน ได้นั่งรวมกลุ่มกัน โดยไม่เข้าใจว่าการนั่งรวมกลุ่มนั้นทำเพื่ออะไร ความเข้าใจที่ถูกต้องคือ เมื่อผู้เรียนจะต้องทำงานร่วมกัน จึงจัดเก้าอี้ให้นั่งรวมกันเป็นกลุ่ม ไม่ใช่ นั่งรวมกลุ่มกันแต่ต่างคนต่างทำงานของตัวเอง การจัดให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน ครูจะต้องกำกับดูแลให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีบทบาทในการทำงาน ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่ครูควรศึกษาเป็นแนวทางนำไปใช้เป็นเทคนิคในการจัดการกิจกรรม คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperative Learning)

ศุภวรรณ เล็กวิไล (2544) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดการเรียนการสอนโดยให้ ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละ 4-5 คน โดยสมาชิกในกลุ่มมีระดับความสามารถแตกต่างกัน สมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่ร่วมกัน ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีเป้าหมายและมีโอกาสได้รับรางวัลของความสำเร็จ ร่วมกัน วิธีการแบบนี้ผู้เรียนจะมีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ในเชิงบวก มาปฏิสัมพันธ์แบบ เผชิญหน้ากัน ได้มีโอกาสรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ได้พัฒนาทักษะทางสังคม และได้ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานเพื่อสร้างความรู้ให้กับตนเอง

อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีหลายรูปแบบ เช่น แบบ STAD, TGT, Jigsaw, TAI ครูจึงควรศึกษาทำความเข้าใจในรายละเอียดของเทคนิคเหล่านี้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

3.2 เทคนิคการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตามความหมายของการเรียนรู้ที่แท้จริง คือ ผู้เรียนต้องมีโอกาสนำความรู้ที่ เรียนรู้มาไปใช้ในการดำเนินชีวิต สิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริงจึงต้องเป็นเรื่องเดียวกัน ครูสามารถจัด กิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ได้โดยสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนต้อง แก้ปัญหาและนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ หรือให้ ผู้เรียนแสดงความรู้ที่ออกมาใน ลักษณะต่างๆ เช่น ให้นำภาพแสดงรายละเอียดที่เรารู้จากการอ่านบทประพันธ์ในวิชา วรรณคดี เมื่อครูได้สอนให้เข้าใจโดยการตีความและแปลความแล้ว หรือในวิชาที่มีเนื้อหาของ การปฏิบัติ เมื่อผ่านกิจกรรม การเรียนรู้แล้ว ครูควรให้ผู้เรียนได้ฝึกให้ทำงาน ปฏิบัติซ้ำอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความชำนาญ

ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้นี้ ครูควรจัด กิจกรรมให้ผู้เรียนแสดงความสามารถในลักษณะต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองความสามารถเฉพาะที่ผู้เรียนแต่ละคนมีแตกต่างกัน ตามที่กล่าวไว้ในทฤษฎีพหุ ปัญญา (Multiple intelligence) ของ การ์ดเนอร์ (Howard Gardner อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี และคณะ 2540) ที่ว่า มนุษย์มีความสามารถในด้านต่าง ๆ 8 ด้าน ได้แก่

1. ความสามารถด้านภาษา เป็นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อ แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึก สามารถใช้ภาษาเพื่ออธิบายเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย เข้าใจ ชัดเจน สามารถใช้ภาษาในการโน้มน้าวจิตใจของผู้อื่น

2. ความสามารถด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ เป็นความสามารถ ในการใช้ตัวเลข ปริมาณ การคิดคาดการณ์ในการจำแนก จัดหมวดหมู่ คิดคำนวณ และตั้ง

สมมุติฐาน มีความไวต่อการเห็นความสัมพันธ์ตามแบบแผนทางตรรกวิทยาในการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล

3. ความสามารถด้านภาพมิตีสัมพันธ์ เป็นความสามารถด้านการสร้างแบบจำลอง 3 มิติของสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ในจินตนาการของตน สามารถคิดและปรับปรุงการใช้พื้นที่ได้ดี มีความไวต่อสี เส้น รูปร่าง เนื้อที่ที่และมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งเหล่านั้น และสามารถแสดงออกเป็นรูปร่าง/รูปทรงในสิ่งที่เห็นได้

4. ความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว เป็นความสามารถในการใช้ร่างกายทั้งหมดหรือบางส่วน แสดงถึงความรู้สึกลึกซึ้ง มีทักษะทางกายที่แข็งแรง รวดเร็ว คล่องแคล่ว ยืดหยุ่น มีความไวทางประสาทสัมผัส

5. ความสามารถด้านดนตรี เป็นความสามารถในเรื่องของจังหวะ ทำนองเพลง มีความสามารถในการแต่งเพลง เรียนรู้จังหวะดนตรีได้ จำดนตรีได้ง่ายและไม่ลืม

6. ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการเรียนรู้และเข้าใจถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนเจตนาของผู้อื่น เป็นผู้ที่ชอบสังเกตน้ำเสียง ใบหน้ากริยาท่าทาง และการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ให้ความสำคัญกับบุคคลอื่น มีความสามารถในการเป็นผู้นำ สามารถสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งได้

7. ความสามารถในการเข้าใจตนเอง เป็นความสามารถในการรู้จักและเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้ดี ฝึกฝนควบคุมตนเองได้ทั้งกายและจิต ติดตามสิ่งที่ตนเองสนใจและแสวงหาผลสำเร็จได้

8. ความสามารถในด้านความเข้าใจสภาพธรรมชาติ เป็นความสามารถในการรู้จักธรรมชาติ และเข้าใจลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อม รักธรรมชาติ ชอบศึกษาชีวิตพืช สัตว์ และรักสงบ

นอกจากการใช้เทคนิคการออกคำสั่งให้ผู้เรียนแสดงการทำงานในลักษณะต่างๆ แล้ว ครูอาจใช้วิธีการสอนบางวิธีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้เช่นกัน เช่น วิธีสอนโดยให้จัดนิทรรศการ และการสอนโดยใช้โครงงาน โดยครูเป็นผู้กำกับควบคุมให้ผู้เรียนทุกคนได้ร่วมกันวางแผน ดำเนินการตามแผน และร่วมกันสรุปผลงาน ผู้เรียนแต่ละคนจะได้เลือกและแสดงความสามารถที่ตนเองถนัด เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย จึงสามารถกล่าวขยายความได้ว่า การเรียนรู้ผ่านการให้จัดนิทรรศการและการสอนโดยใช้โครงงาน ซึ่งสามารถทำอย่างต่อเนื่องกันได้ โดยมีประเด็นดังนี้

1. ผู้เรียน ได้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ตนเองสนใจ
2. ผู้เรียน ได้เรียนรู้หรือหาคำตอบด้วยตนเอง โดยการคิด ปฏิบัติจริง
3. วิธีการหาคำตอบมีความหลากหลายจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
4. นำข้อมูลหรือข้อความรู้จากการศึกษามาสรุปเป็นคำตอบหรือข้อค้นพบของตนเอง
5. มีระยะเวลาในการศึกษาหรือแสวงหาคำตอบพอสมควร
6. คำตอบหรือข้อค้นพบเชื่อมโยงต่อการพัฒนาความรู้ต่อไป
7. ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการวางแผน และจัดการนำเสนอคำตอบของปัญหาหรือผลของการค้นพบด้วยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของตนเอง

จะเห็นได้ว่า ประเด็นที่กล่าวในข้อ 1-7 เป็นขั้นตอนของการใช้วิธีสอนโดยใช้โครงงาน สำหรับข้อ 7 เป็นประเด็นเกี่ยวกับการสอนโดยใช้การจัดนิทรรศการ ในการให้ผู้เรียนปฏิบัติ ครูควรใช้วิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานโดยใช้คำถาม เช่น

1. นักเรียนอยากรู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้บ้าง ลองคิดซิว่าทำไมสนใจเรื่องนี้

2. เห็นแล้ว สงสัยไหมว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

3. น่าจะมีคำอธิบายมากกว่านี้หรือไม่

4. นักเรียนดูแล้วคิดอย่างไร

5. คำถามนักเรียนดีมาก ครูอยากให้อีกช่วยกันหาคำตอบ

สรุปได้ว่า มีการจัดกิจกรรมประจำวันเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนควรจัดกิจกรรมหลายกิจกรรม เช่น กิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน กิจกรรมประจำภาคการศึกษา กิจกรรมในวันสำคัญ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร และมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญ สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับอาเซียน มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมหรือกิจกรรมใหม่ๆ ร่วมกับเครือข่ายประชาคมอาเซียน ส่งเสริมให้มีสถานศึกษาเครือข่ายร่วมพัฒนาในประชาคมอาเซียน สร้างเครือข่ายในการส่งเสริมอาชีพในประชาคมอาเซียน

4. กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความหมายของคำว่า “ชุมชน” ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง มีความหมายที่สัมพันธ์กับอาณาบริเวณ อาณาเขต กลุ่มคน การอาศัยอยู่ร่วมกัน และจารีตประเพณี มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของชุมชนไว้

ทงงศักดิ์ คุ่มไฉ่น้ำ (2534 : 23) ให้ความหมายของชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในที่ใดที่หนึ่ง โดยมีความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความรู้สึกนึกคิดและสนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายๆ สิ่งคล้ายกัน มีการปฏิบัติต่อกันด้วยความรู้สึกที่ว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น

พินิจดา วีระชาติ (2542 : 14) ให้ความหมายของชุมชนว่า หมายถึง กลุ่มคนประชาชนจำนวนหนึ่ง หรือสถาบันทางสังคม เช่น ครอบครัว ที่มีอาณาเขต มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีคล้ายกัน มีการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

จากความหมายต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า “ชุมชน” หมายถึง กลุ่มคนที่มาอยู่ร่วมกันในเขตหรือบริเวณเดียวกันที่แน่นนอน มีวิถีการดำเนินชีวิตคล้ายกันมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันอยู่ได้ระบียบกฎเกณฑ์เดียวกัน

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2540 : 69 – 90) กล่าวถึงบทบาทความสำคัญของชุมชนที่มีต่อ โรงเรียนสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน
2. บทบาทในการสนับสนุนภารกิจหลักของโรงเรียน เช่น
 - 2.1 บทบาทของผู้ปกครองต่อการเรียนการสอน
 - 2.2 การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่โรงเรียน
3. บทบาทในการให้บริการด้านทรัพยากรแก่โรงเรียน

พินิจดา วีระชาติ (2542 : 43) ในความสำคัญของชุมชนที่มีต่อ โรงเรียนถือว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งของชุมชน ซึ่งเกิดขึ้นจากความต้องการหรือความจำเป็นของชุมชนดังนั้น โรงเรียนจึงต้องคล้อยตามชุมชน เมื่อชุมชนเปลี่ยนแปลงไป แต่ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนก็ต้องเป็นผู้นำชุมชนด้วย ในฐานะที่โรงเรียนเป็นผู้เตรียมให้สมาชิกของชุมชนให้มีความเหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่เกิดขึ้น โดยชุมชนส่งสมาชิกมาศึกษาในโรงเรียนและโรงเรียนก็ให้ความรู้ ฝึกอบรม ด้านวิชาการ ทักษะประสบการณ์ คุณธรรม

จริยธรรม แล้วส่งกลับไปสู่ชุมชน บุคลากรในโรงเรียนก็ต้องปฏิบัติงานเพื่อชุมชนเช่นเดียวกับบุคคลในชุมชนก็ต้องช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุน ร่วมมือในการพัฒนาชุมชนโดยเฉพาะการจัดการศึกษาของโรงเรียนในของตนเองให้มีความเจริญก้าวหน้า

4.2 รูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้มีนักวิชาการได้ให้หลักการที่สำคัญ และเป็นสิ่งที่ต้องมีการเตรียมการวางแผนและดำเนินการ ผู้บริหารจึงควรตระหนักในเรื่องนี้อย่างระมัดระวัง จริงจัง จริงใจ ซึ่งสอดคล้องกับ หวน พินธุพันธ์ (2528 : 103 – 112) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีดังต่อไปนี้

4.2.1 การเชิญผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชนในชุมชนมาโรงเรียน นับว่าเป็นการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้อย่างดี ถ้าโรงเรียนสามารถเชิญผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชนในชุมชนมาโรงเรียนได้ และในการเชิญนั้นอาจเชิญได้ในกรณีต่าง ๆ กัน ดังนี้

- 1) เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาโรงเรียนเพื่อประชุมชี้แจงนโยบายของโรงเรียน
- 2) เชิญผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชนมาประชุม เพื่อปรึกษาหารือในการปรับปรุงโรงเรียน
- 3) เชิญประชาชนในชุมชนมาประชุมร่วมกันกับครูในโรงเรียน เพื่อการพัฒนาชุมชน
- 4) เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาพบปะสังสรรค์กับครูในโรงเรียน
- 5) เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาชมนิทรรศการผลงานของนักเรียนที่ได้ลงมือปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้
- 6) ทางโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีระหว่างผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชนกับครูและนักเรียน
- 7) เชิญแม่ของนักเรียนมาร่วมงานวันแม่ที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความกตัญญูกตเวทีต่อแม่ของตน

นอกจากนี้ถ้าโรงเรียนได้จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูขึ้น โดยมีผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชนเป็นสมาชิก ก็อาจจะเชิญสมาชิกสมาคมมาโรงเรียนเพื่อประชุม ชมนิทรรศการชมกิจการ หรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้น บางโรงเรียนก็มีกรรมการศึกษาด้วย ทางโรงเรียนก็อาจจะเชิญมาโรงเรียนได้เช่นเดียวกับสมาชิก

สมาคมผู้ปกครองและครู จึงเห็นได้ว่าการเชิญผู้ปกครองนักเรียนประชาชน มาโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ นั้น เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้มากที่สุด

4.2.2 การรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้อีกวิธีหนึ่ง เพราะจะทำให้ผู้ปกครองได้ทราบว่าเด็กที่โรงเรียนเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับที่อยู่ที่บ้านแล้วแตกต่างกันหรือไม่ ถ้าแตกต่างกันจะได้หาแนวทางแก้ไขหรือแจ้งให้ทางโรงเรียนทราบด้วย การรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบนั้น มีเรื่องที่จะรายงานอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ

- 1) การรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ
- 2) การรายงานความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ
- 3) การรายงานเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของนักเรียนให้ผู้ปกครอง

ทราบ และทางผู้ปกครองก็รายงานให้ทางโรงเรียนทราบด้วย

4.2.3 โรงเรียนให้ความช่วยเหลือชุมชนสิ่งที่โรงเรียนจะให้ความช่วยเหลือชุมชนนอกเหนือจากการสอนในโรงเรียน มีมากมายหลายประการด้วยกัน ดังนี้

- 1) นำนักเรียนออกไปช่วยพัฒนาชุมชน
- 2) โรงเรียนจัดให้มีการสอนหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพแก่ประชาชนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ปรับปรุงอาชีพของตนให้ดีขึ้น หรือได้ฝึกอาชีพใหม่ๆ

3) โรงเรียนให้ความช่วยเหลือในด้านความรู้และเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ ให้แก่ชุมชน

4) ทางโรงเรียนจัดให้มีการสำรวจความต้องการและความจำเป็นที่ชุมชนควรได้รับการพัฒนา

5) ทางโรงเรียนร่วมกับหน่วยราชการอื่น เช่น สถานีอนามัยตำบล เกษตรอำเภอ สถานีตำรวจ

4.2.4 โรงเรียนขอความช่วยเหลือและขอความร่วมมือจากชุมชน เมื่อโรงเรียนให้ความช่วยเหลือชุมชนแล้ว โรงเรียนก็ขอความร่วมมือจากชุมชนรวมทั้งการขอความร่วมมือจากชุมชนได้ คือเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันนั่นเอง สิ่งที่โรงเรียนจะขอความช่วยเหลือหรือขอความร่วมมือจากชุมชนนั้น พอจะดำเนินการได้ ดังนี้

1) ขอความช่วยเหลือทางการเงินกับชุมชน ถ้าหากประชาชนในชุมชนมีฐานะทางการเงินดีพอสมควร เช่น พ่อค้า นายธนาคาร ข้าราชการ ก็คงจะขอความ

ช่วยเหลือทางการเงินได้ แต่ถ้าเป็นกรรมกรหาเช่ากินค่าก็ไม่ควรไปรบกวนอย่างยิ่ง ดังนั้นเรื่องนี้จะต้องอยู่ที่ดุลพินิจของทางโรงเรียนด้วย

2) ขอความช่วยเหลือทางด้านวัสดุอุปกรณ์ทั้งอาหารการกินจากชุมชน ถ้าหากประชาชนในชุมชนมีอาชีพทางเกษตรกรรม อาจจะขอข่าวสาร พี่ชรัก ผลไม้สำหรับทำอาหารให้นักเรียนรับประทาน ส่วนประชาชนตามร้านค้าในตลาดอาจจะขอกระดาษดี เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่อใช้ในโรงเรียน เป็นต้น

3) ขอความร่วมมือในด้านแรงงานจากประชาชนในชุมชนถ้าหากประชาชนไม่มีเงินหรือวัสดุอุปกรณ์จะช่วยเหลือโรงเรียนได้ ก็อาจจะซ่อมแซมอาคารเรียนให้ช่วยสร้างรั้ว ช่วยทำอุปกรณ์การสอน ซึ่งถือเป็นการช่วยเหลือทางด้านแรงงานนั่นเอง ดังนั้นการขอความช่วยเหลือและขอความร่วมมือจากชุมชนนั้น มิใช่ขอเงินและอุปกรณ์เท่านั้น เพราะบางชุมชนปรากฏว่าประชาชนยากจน ถ้าหากประชาชนพอมีเวลาว่างก็อาจจะขอให้มาช่วยงานของโรงเรียนดังกล่าวแล้วข้างต้นได้

4) ขอความร่วมมือด้านคำปรึกษาหรือความคิดเห็นในการปรับปรุงโรงเรียนจากประชาชนในชุมชน คงได้กล่าวในเรื่องการเชิญผู้ปกครองหรือประชาชนมาประชุมที่โรงเรียนเพื่อปรึกษาหารือในการปรับปรุงโรงเรียน ซึ่งถือเป็นการร่วมมือจากประชาชนในชุมชนเช่นกัน

4.2.5 บริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่โรงเรียนแก่ชุมชน การบริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของโรงเรียนแก่ชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะประชาชนจะได้มีโอกาสใช้อาคารสถานที่หรือเข้ามาโรงเรียนได้โดยไม่ถูกหวงห้าม ดังนั้นโรงเรียนควรจะบริการสถานที่ของโรงเรียนแก่ชุมชนในสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนในการจัดงานต่าง ๆ

2) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้อาคารสถานที่เพื่อประชุม

3) จัดบริการห้องสมุดแก่ประชาชนในชุมชน คือ ให้ประชาชนในชุมชนมาอ่านหนังสือหรือยืมหนังสือในห้องสมุดได้ และทางโรงเรียนอาจบริการห้องสมุดในวันเสาร์ – อาทิตย์ด้วยจะดีมาก

4) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สนามกีฬาของโรงเรียน ในการออกกำลังกายเล่นกีฬาต่าง ๆ

4.2.6 การใช้ทรัพยากรในชุมชน อันที่จริงทรัพยากรในชุมชนที่จะนำมาใช้ในโรงเรียนหรือโรงเรียนจะใช้มีมากที่สุดทีเดียว เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรประเภทที่เป็นองค์กรหรือสถานบันต่างๆ และทรัพยากรประเภทวัฒนธรรมพื้นบ้าน การจะใช้ทรัพยากรในชุมชนประเภทต่าง ๆ เหล่านี้จะทำได้ดังต่อไปนี้ 6.1. นำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน 6.2. เชิญบุคคลในชุมชนมาเป็นวิทยากรแก่นักเรียน 6.3. นำนักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ตามสถาบันต่าง ๆ 6.4. ศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อให้นักเรียนรักท้องถิ่นของตนยิ่งขึ้น และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมพื้นบ้านจะได้ช่วยรักษาไว้ ทั้งยังให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแนบแน่นยิ่งขึ้นด้วย

4.2.7 การออกไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนซึ่งพอจะแยกออกได้เป็น 2 ข้อด้วยกันคือ

1) ครูใหญ่ออกไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้คณะครูออกไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียนด้วย การที่ครูใหญ่หรือคณะครูออกไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียนนั้น จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากยิ่งขึ้น ทั้งยังช่วยให้เกิดการปรึกษาหารือกันในด้านต่าง ๆ

2) การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน เช่น ทางวัดจัดงานประจำปี จัดพิธีเวียนเทียนวันวิสาขบูชาทางโรงเรียนก็พานักเรียนไปช่วยงานหรือร่วมพิธี นอกจากนี้ถ้าประชาชนในชุมชนมีงานศพ งานอุปสมบท งานทำบุญ ครูใหญ่หรือคณะครูก็ควรไปร่วมงาน ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนนี้จะทำให้ครูได้พบปะพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ หลายฝ่ายอีกด้วย

4.2.8 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับประชาชนในชุมชนนั่นเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นกระบวนการที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างดียิ่ง เพราะเป็นการเสนอให้ประชาชนทราบกิจการของโรงเรียน หรือมองโรงเรียนในแง่ดี ดังนั้น การประชาสัมพันธ์โรงเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการ ซึ่งโรงเรียนจะดำเนินการได้ดังต่อไปนี้

1) จัดให้มีสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ซึ่งถือว่าการประชาสัมพันธ์แบบเป็นทางการ (Formal) โรงเรียนอาจทำง่าย ๆ เป็นแผ่นพับแล้วถ่ายเอกสารหรือโรเนียวก็ได้ แล้วฝากนักเรียนไปแจกผู้ปกครอง ผู้ปกครองก็จะทราบข่าวสารหรืองานกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

2) จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำโรงเรียน เพื่อตอบข้อ มูล และให้ความสะดวกแก่ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียนที่มาติดต่อ โรงเรียน อาจจะเขียนว่า “ติดต่อสอบถาม” หรือ “ประชาสัมพันธ์” ก็ได้ โดยจัดไว้ในที่เห็นได้ง่าย บุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ จะต้องมีความรยาบสุภาพเรียบร้อย มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และพร้อม ที่จะช่วยเหลือและให้ความสะดวกแก่ผู้อื่นอยู่เสมอ

3) จัดเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลของโรงเรียนทางสื่อมวลชนเช่น วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์

4) ให้นักเรียนทราบข่าวสารของโรงเรียนที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนจะได้ ช่วยเผยแพร่ข่าวสารให้ผู้ปกครองและประชาชนทราบต่อไป

5) ให้ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ คณงานการโรง ได้ทราบข่าวของโรงเรียน ที่ถูกต้องด้วยถ้าหากผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชนมาติดต่อโรงเรียน

ปรีชา คัมภีรปกรณ (2540: 124) ได้กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า อาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นการ เปิดโอกาสให้ชุมชน ได้ทราบถึงการดำเนินงานและ โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน ได้เป็นอย่างดี ทำให้ชุมชนได้รู้ถึงปัญหาและความต้องการของโรงเรียน

2. คณะกรรมการเกี่ยวกับการศึกษาของโรงเรียน นับเป็นช่องทาง หนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คณะกรรมการประกอบด้วย ผู้นำของชุมชน

3. สมาคมผู้ปกครองและครู เป็นรูปแบบดั้งเดิมของการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารควรปรับปรุงความสัมพันธ์นี้ให้โรงเรียนเป็น ผู้ให้แก่สมาคมบ้างแทนที่จะเป็นผู้รับอย่างเดียว

4. สมาคมหรือชมรมศิษย์เก่า โรงเรียนเมื่อผลิตนักเรียนออกเป็น สมาชิกของชุมชนแล้วควรจะติดตามชีวิตการทำงานของศิษย์เก่าให้ความช่วยเหลือในโอกาส อันควร

จากวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พอจะสรุปได้ ว่ามี 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

1. โดยการเปิดประตูให้โรงเรียนออกไปสู่ชุมชนอาจทำได้ด้วยการ จัด เอกสารประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียน สาระความรู้วิทยาการใหม่ ๆ ให้ชุมชนได้

ทราบหรือการจัดให้คณะครูและนักเรียนออกไปร่วมกิจกรรมกับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมด้านการพัฒนาชุมชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ หรือแม้แต่วิธีการให้ครูออกไปเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียนที่บ้านก็เป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้อย่างดี

2. โดยการเปิดประตูให้ชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน อาจทำได้ด้วยการจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์วิทยากรต่างๆ ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้อาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อสนองกิจกรรมของชุมชน หรือแม้แต่การเชิญผู้นำในชุมชนมาร่วมเป็นกรรมการกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นก็เป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้อย่างดีเช่นกัน

สรุปได้ว่า ในด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม ควร มีกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทางสังคม และศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียน ดังนี้ มีการสร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรทางสังคม และมีการสร้างเครือข่ายอาเซียนดำเนินงานกับผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ มีแนวทางการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียน มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในการจัดทำแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนการพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการสู่ประชาคมอาเซียน

การบริหารจัดการสู่ประชาคมอาเซียนให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชนไทยให้มีศักยภาพ และมีคุณลักษณะที่จะดำรงชีวิตอยู่ในประชาคมอาเซียนได้อย่างมีความสุข หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ตลอดจนทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมมือกัน ดังนี้

1. การส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

มีหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผลเพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

1.1 แฉ่งนโยบายยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานดำเนินงานตามนโยบายยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา

1.3 ประชุม/อบรม/สัมมนา/ชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนแก่ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารการศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้อง

1.4 ส่งเสริม สนับสนุนและจัดสรรงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในการดำเนินการพัฒนาตามนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

1.5 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

1.6 กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีหน้าที่ในการดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา จัดประชุม/อบรม/สัมมนา/ชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาเข้าสู่ประชาคมอาเซียนกับผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดสรรงบประมาณ ในการดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย และกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

3. สถานศึกษา

มีหน้าที่ในการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาดังนี้

3.1 ดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษา

3.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษา

3.3 ประชุม/อบรม/สัมมนา/ชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาเข้าสู่ประชาคมอาเซียนกับผู้เกี่ยวข้อง

3.4 จัดสรรงบประมาณ ในการดำเนินการพัฒนาตามแผนพัฒนาสถานศึกษา

3.5 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย

3.6 กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วีรากร อุดรเลิศ (2555 : 98-100) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน กรณีศึกษา : พื้นที่เทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแยง มี ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (ASEAN) คิดเป็นร้อยละ 40 ทราบและไม่ทราบข้อมูลร้อยละ 60 ระดับความรู้และความเข้าใจ ของประชาชน เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN) โดยเคยได้ยินคำว่าประชาคมอาเซียนหรือ ASEAN หรือ ไม่ อยู่ใน ระดับน้อย ($\bar{X}= 2.36$) โดยทราบหรือ ไม่ว่าประชาคมอาเซียนหรือ ASEAN คืออะไร อยู่ใน ระดับน้อย ($\bar{X}= 2.29$) โดยท่านมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนมากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}= 2.22$) ท่านเคยได้รับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (ASEAN) ส่วนมากได้รับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ อยู่ในระดับน้อย ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}= 2.26$) รองลงมาจากเว็บไซต์ อยู่ในระดับน้อย ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}= 2.25$) และลำดับสุดท้ายได้รับข้อมูล ข่าวสารจากหน่วยงานราชการ อยู่ในระดับน้อย ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}= 2.03$)

2. การเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นเพื่อรองรับการ ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN) ผู้บริหาร สมาชิกสภา และข้าราชการพนักงาน มี ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (ASEAN) ส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของ ท้องถิ่นเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN) ในการลงนามของประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 ครั้งนี้ และมีระดับการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านสังคมและวัฒนธรรมเกี่ยวกับ ส่งเสริมและพัฒนาประชาชนเพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลง ของประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.67$) รองลงมา ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา อปท. อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.61$) และลำดับสุดท้ายการส่งเสริมให้ประชาชนดำรงชีวิตโดยใช้ หลักเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}= 2.38$)

2.2 ด้านการศึกษา เกี่ยวกับการการ เตรียมความพร้อมด้านภาษาที่ใช้สื่อสารและการทำงานคือ ภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}= 2.09$) รองลงมา การเตรียมความพร้อมด้านภาษาที่ใช้สื่อสารและ การทำงานคือ ภาษาญี่ปุ่น อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}= 2.07$) และ

ลำดับสุดท้ายการเตรียมความพร้อม ด้านภาษาที่ใช้สื่อสารและการทำงานคือ ภาษาอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}= 1.54$)

2.3 ด้านเศรษฐกิจ ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร สมาชิกสภาข้าราชการและพนักงานเทศบาลตำบล บ้านแยง เกี่ยวกับบทบาทด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับ การส่งเสริมการพัฒนาสินค้าการเกษตรให้ได้มาตรฐานของ ประชาคมอาเซียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.62$) รองลงมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้ได้ มาตรฐานของประชาคมอาเซียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 2.56$) และลำดับสุดท้ายการปรับปรุงและ รักษาทรัพยากรธรรมชาติในเขตพื้นที่ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}= 2.28$)

2.4 ด้านสาธารณสุข ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร สมาชิกสภาข้าราชการและพนักงานเทศบาลตำบล บ้านแยง เกี่ยวกับบทบาทด้านสาธารณสุข การควบคุม และการป้องกันโรคระบาดไม่ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ อยู่ใน ระดับน้อย ($\bar{X}= 2.44$) รองลงมาการเพิ่ม มาตรฐานการรักษาพยาบาลให้เป็นที่ยอมรับของประชาคม อาเซียน ($\bar{X}= 2.23$) และลำดับ สุดท้ายการส่งเสริมให้ ประชาชน มีสุขภาพแข็งแรง ปกป้องภัยจากโรคภัยไข้เจ็บอยู่ ในระดับ น้อย ($\bar{X}= 2.22$)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2555 : 85-88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานราชการในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเป็นการวิจัยเชิงผสม (Mixed Methods Research) ผลการศึกษา พบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่มีการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแต่ทั้งนี้เป็นเพียงการเตรียมตัวในขั้นพื้นฐาน เช่น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการรับรู้หลักการเบื้องต้นของการรวมกลุ่มประเทศอาเซียนแต่ยังไม่มีผลการศึกษาออกมาเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนถึงแนวทางหรือกิจกรรมที่เตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานราชการบางหน่วยงานว่าต้อง ปฏิบัติงานอย่างไร และเตรียมตั้งรับอย่างไร จากผลการศึกษาในหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีหลายหน่วยงานมีการเตรียมความพร้อมในเบื้องต้นตามที่ ได้รับคำสั่งมา จากหน่วยงานต้นสังกัดใน ส่วนกลาง แต่เป็นเรื่องที่ยังไม่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมว่าต้อง ดำเนินการอย่างไรบ้างการ ได้รับคำสั่ง แม้ว่าจะเป็นหนังสือลายลักษณ์อักษรแต่เป็นเพียงการสั่ง ให้ศึกษาในพื้นที่พื้นฐานต่างๆ ไป ยังไม่มีคำสั่งออกมาอย่างชัดเจนว่าต้องทำอะไร อย่างไร

พิชญภา ขันทอง (2554 : 70) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหาร โรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 จังหวัดชุมพร ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการบริหารของโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาชุมชนเขต 2 จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก โดยมีกระบวนการบริหารของโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านการวางแผน เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดองค์กร และด้านการควบคุม และด้านการเป็นผู้นำ เป็นอันดับสุดท้าย เปรียบเทียบกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพรเขต 2 จังหวัดชุมพร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การบริหาร ประสบการณ์การฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน

อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ (2554 : 95-101) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความพร้อมของโรงเรียนคาทอลิก ในประเทศไทย ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนในเครือคาทอลิกในประเทศไทยมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดย ภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละเฉลี่ย 69.24
2. การพิจารณาความพร้อมของโรงเรียนตามมาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า
 - 2.1 โรงเรียนมีความพร้อมตามมาตรฐาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ร้อยละเฉลี่ย 73.31 และ เมื่อพิจารณาความพร้อมตามมาตรฐาน 4 มาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 มาตรฐาน และ อยู่ในระดับปานกลาง 2 มาตรฐาน เรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ
 - 2.1.1 มาตรฐานที่ 4 ด้านอัตรากำลังการศึกษาคาทอลิก ร้อยละ 82.63
 - 2.1.2 มาตรฐานที่ 3 ด้านคุณภาพการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ร้อยละ 74.36
 - 2.1.3 มาตรฐานที่ 2 ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ร้อยละ 69.86
 - 2.1.4 มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน ร้อยละ 66.40
 - 2.2 โรงเรียนมีความพร้อมตามยุทธศาสตร์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละเฉลี่ย 65.16 และ เมื่อพิจารณาความพร้อมตามยุทธศาสตร์ 4 ยุทธศาสตร์ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ยุทธศาสตร์และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ยุทธศาสตร์เรียงลำดับค่าร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ
 - 2.2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางด้านภาษา และเจตคติในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนแก่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ร้อยละ 73.97

2.2.2 ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่ความเป็น
อาเซียน ร้อยละ 67.15

2.2.3 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีร้อยละ
63.15

2.2.4 ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการโดยใช้เครือข่ายร้อยละ 56.37
ชัยยุทธ ราษฎร์สภา และสุวรรณา สมบุญสุโข (2554 : 101-103) ได้วิจัยเรื่อง
ความพร้อมของครูต่อการพัฒนาการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ
อาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพร้อม
ของครูต่อการพัฒนาการเรียนรู้แบบบูรณาการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ อาชีวศึกษาจังหวัด
นครปฐมประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาจำนวน 6 แห่ง ที่สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐม
ประจำปีการศึกษา 2554 จำนวน 353 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคัดเลือกมาจากประชากร
โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน และการสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน จำนวน 188 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ค่า
เบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมของครูต่อ
การพัฒนาการเรียนรู้แบบบูรณาการ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ อาชีวศึกษาจังหวัดนครปฐมใน
ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความพร้อมมากที่สุด
ได้แก่ ด้านการยอมรับอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ด้านความรู้
และด้านการวางแผนดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบความพร้อมของครู
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ (2552 : 12-17) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาวิจัยเพื่อ
พัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดย
ผลการวิจัยครั้งนี้ การวิเคราะห์ ได้พัฒนาเป็นกลยุทธ์ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างไทยกับ
ประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้ กลยุทธ์หลัก ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ยกกระดานนโยบายความร่วมมือด้าน
การศึกษาให้เป็นนโยบายระดับชาติ เพื่อใช้เป็นกลไกในการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนระหว่าง
ประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน กลยุทธ์ที่ 2 ขยายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา ระดับขั้นพื้นฐาน อุดมศึกษา รวมถึงการอาชีวศึกษา ให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่
สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของแต่ละประเทศ กลยุทธ์ที่ 3 สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อน
ความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้าน ไปในทิศทางเดียวกัน กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริม
ความเข้าใจอันดีความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

วิระยุทธ ลิงทะหล้า (2552 : 81 – 84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัย พบว่า ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเห็นของประชาชนต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา ด้านระดับการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ด้านวิธีการบริหารและจัดการศึกษา ด้านประสบการณ์หรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และด้านแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขงยุทธ ยะบุญธง (2551 : 297-311) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนที่ถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา โรงเรียนท้องถิ่นวิทยาคมพบว่า ผลจากการศึกษาสภาพของโรงเรียนท้องถิ่น ก่อนการถ่ายโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีการศึกษา 2549 มีครู 12 คน รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน 231 คน โรงเรียนประสบปัญหาทั้งในด้านจำนวนครูตามเกณฑ์ ก.ค.ศ. และขาดแคลนครูตามวิชาเอก อาจารย์เรียน อาจารย์ประกอบ สื่อการเรียนการสอน งบประมาณไม่เพียงพอ รวมทั้งผลการประเมินคุณภาพทางวิชาการของนักเรียนยังไม่ได้มาตรฐาน ส่งผลให้ความเชื่อถือและการยอมรับจากผู้ปกครองนักเรียนลดลง

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 171-177) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษา ความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลาง การศึกษา ในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน จากการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาต่างชาติในประเทศไทยมีจุดเริ่มต้นมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยส่วนใหญ่เริ่มขึ้นในสถาบันการศึกษาที่อยู่ใกล้กับชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาต่างชาติในระดับอุดมศึกษานั้นได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังในสถาบันการศึกษาเอกชนที่มีการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ โดยสถาบันการศึกษาเหล่านี้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อรับนักศึกษาต่างชาติเข้ามาเรียนอย่างเป็นรูปธรรมผ่านทางเครือข่ายขององค์การทางศาสนา ต่อมาการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาต่างชาติได้เริ่มขยายเข้าสู่สถาบันการศึกษาของรัฐ โดยเริ่มจากการดำเนินนโยบายทางการทูตที่

มีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ และพัฒนาประเทศเพื่อนบ้าน การจัดการศึกษาให้แก่ นักศึกษาดังชาติของประเทศไทยในปัจจุบันมีรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน 4 รูปแบบ ประกอบด้วย

1. การจัดการเรียนการสอนแบบนานาชาติด้วยหลักสูตรภาษาไทย
2. การจัดการเรียนการสอนแบบนานาชาติด้วยหลักสูตรภาษาอังกฤษหรือ หลักสูตรภาษาต่างประเทศอื่น ๆ
3. การจัดการเรียนการสอนโดยพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นเอกลักษณ์ตาม ความต้องการของนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้าน
4. การจัดการเรียนการสอนโดยเสริมกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ไทยให้แก่ศึกษาดังชาติ

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ (2551 : 178-182) การศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์เชิง รุกด้านความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและ ปัญหาการดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการศึกษา พบว่า

1. นโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการศึกษาของประเทศไทยยังขาด ความเป็นเอกภาพ หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรม/โครงการในลักษณะเชิงรับมากกว่าเชิงรุก การดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวยังไม่มีความต่อเนื่อง และขาดการติดตามประเมินผลที่เป็น ระบบ
2. การปฏิบัติงานด้านต่างประเทศของหลาย ๆ หน่วยงานยังขาดการ ประสานงานในลักษณะเครือข่ายที่เข้มแข็ง การทำงานส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะต่างคนต่าง ทำ ส่งผลให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่อง การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน
3. ผู้ปฏิบัติงานด้านต่างประเทศยังไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ ทั้ง ในเรื่องการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษและทักษะนานาชาติ ซึ่งการที่ จะพัฒนางานด้านความร่วมมือกับต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจะต้องให้ ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้านต่างประเทศ ตลอดจนบุคลากร การศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษาด้วย

รัตนภรณ์ นันทะเรื่อน (2551 : 99-102) ทำการศึกษาเรื่อง การถ่ายโอนอำนาจการบริหารการศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ความขัดแย้งและความคลี่คลายพบว่า ความเป็นมาของความขัดแย้งในการถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

1. ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ความกังวลเกี่ยวกับคุณภาพในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจไม่ดีหรือไม่ได้มาตรฐานเมื่อเทียบกับการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
3. เรื่องที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจะได้รับผลกระทบในเรื่อง ความก้าวหน้า ความมั่นคงในหน้าที่การงาน ตลอดจนทั้งในเรื่องเกี่ยวกับเกียรติและศักดิ์ศรีจากระบบบริหารงานบุคคลที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากเกรงว่า จะมีการเมืองเข้ามาแทรกแซงการบริหารงานของท้องถิ่นเมื่อเวลาผ่านไปความขัดแย้งต่างๆ ได้รับการคลี่คลายลง ทั้งฝ่ายองค์กรครูและบุคลากรทางการศึกษา และฝ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีข้อขัดแย้งและกระแสการคัดค้านลดลง

โกศล สุทธางกูร (2550 : 66) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการรับถ่ายโอนภารกิจทางการศึกษากรณีศึกษา : เทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลจากการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจทางการศึกษา ของผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.72 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านงานงบประมาณมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.82 และด้านงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3.63

2. ผลจากการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจทางการศึกษา พบว่า คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษามีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการรับถ่ายโอนภารกิจทางการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านงานวิชาการ และงานงบประมาณ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล และผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา มีความคิดเห็น ไม่แตกต่าง

ก้องเกียรติ พวงศรีเคน (2550 : 96 - 99) ได้ศึกษาเรื่อง ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1. บุคลากรทางการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 57.50) ดำรงตำแหน่งครูผู้สอน (ร้อยละ 81.14) รองลงมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 18.86) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 67.50) รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 29.70) มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 21-25 ปี (ร้อยละ 21.2) รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 26 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 20.80) และมีรายได้ระหว่าง 16,001-24,000 บาท (ร้อยละ 22.60) รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 8,001-16,000 บาท (ร้อยละ 21.20)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้

2.1 บุคลากรทางการศึกษา เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และด้านงบประมาณ และมีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านบุคลากร

2.2 บุคลากรทางการศึกษา เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบุคลากร โดยบุคลากรทางการศึกษาที่มีรายได้ระหว่าง 24,001-32,000 บาท มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา มีรายได้น้อยกว่า 8,000 บาท บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 16-20 ปี มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-15 ปี และบุคลากรทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา มีระดับการศึกษาปริญญาโท บุคลากรทางการศึกษาดำรงตำแหน่งครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากกว่าบุคลากรทางการศึกษาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

ศัทธิตยา กันทา (2550 : 68-72) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามนโยบายการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนาจักร อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่พบว่า

1. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามนโยบายการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์การบริหารส่วนตำบลนาจักร ไปปฏิบัตินั้นมีผลสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการดำเนินงาน เช่น บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นเรื่องใหม่และยังไม่เคยปฏิบัติ ด้านงบประมาณยังไม่เพียงพอ ด้านอาคารสถานที่ยังไม่เป็นเอกเทศ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองยังมีน้อย

3. การดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์เด็ก ดำเนินการเองยังขาดการติดตาม ดูแล เอาใจใส่ อย่างจริงจัง จากเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

4. ครูผู้ดูแลเด็ก มีระดับการศึกษาขั้นต่ำ ควรมีความรู้ระดับอนุปริญญา หรือปริญญาตรีเอกปฐมวัย

5. การจัดซื้ออุปกรณ์และสื่อต่างๆ ยังไม่เป็นไปตามความต้องการความจำเป็นของครูผู้ดูแลเด็ก ในการนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ประเสริฐสุด พันธุ์แก้ว (2550 : 72) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเทศบาลตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ต่อการถ่ายโอนอำนาจการบริหารการศึกษามาสังกัดเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการถ่ายโอนอำนาจการบริหารการศึกษามาสังกัดเทศบาลทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันในทุกประเด็นด้านการบริหารวิชาการ และเกือบทุกประเด็นด้านบริหารทั่วไปโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เห็นว่าน่าจะส่งผลดีกว่าเดิม แต่ครูส่วนใหญ่กลับมีความคิดเห็นว่าเหมือนเดิม แต่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกันในทุกประเด็นด้านการบริหารงานบุคลากรและเกือบทุกประเด็นด้านการบริหารงบประมาณ โดยส่วนใหญ่ของทั้งสองกลุ่มเห็นว่าส่งผลเหมือนเดิมข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทั้งครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ ยังมีความวิตกกังวลกับความรู้ความสามารถ ในการเป็นผู้นำองค์กรเทศบาลที่สามารถเป็นที่ยอมรับแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือไม่ และการบริหารจัดการงบประมาณที่ไม่เป็นธรรม ไม่โปร่งใส การบริหารงานบุคลากรที่อาจมีระบบอุปถัมภ์จะส่งผลให้การคัดเลือกบุคลากร อาจไม่มีคุณภาพได้

สนั่น ก้อยฟอง (2550: 71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความความคิดเห็นของบุคลากรต่อ ความพร้อมในการถ่ายโอนสถานศึกษาไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ผลการวิจัย พบว่า จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ความความคิดเห็นของบุคลากรต่อความพร้อมในการถ่ายโอน สถานศึกษาไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ มีข้อสรุปนำสู่ประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้ 1. ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อความพร้อมในการถ่ายโอนสถานศึกษาไปสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60, S.D = 0.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง 1.2 ด้านการบริหารงานวิชาการ ระดับความคิดเห็นของ บุคลากรต่อความพร้อมในการถ่ายโอนสถานศึกษาไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62, S.D = 0.92$) 1.3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ระดับ ความคิดเห็นของบุคลากรต่อความพร้อมในการถ่ายโอนสถานศึกษาไปสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดแพร่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62, S.D = 0.95$) 1.4 ด้านการบริหารงาน ทั่วไป ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อความพร้อมในการถ่ายโอนสถานศึกษาไปสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68, S.D = 0.91$) 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาและในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ต่อ ความพร้อมในการถ่ายโอนสถานศึกษาไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน ใน ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ($t=3.01, p=0.076$) 3. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากร ในสถานศึกษาและในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ต่อความพร้อมในการถ่ายโอน สถานศึกษาไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่พบว่าโดยภาพรวมเห็นว่า องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดแพร่ไม่แน่ใจในระบบการคัดเลือก การสรรหาและความโปร่งใส ร้อยละ 10.67 รองลงมา คือ ประสิทธิภาพงานด้านวิชาการยังไม่เพียงพอกับการจัดการศึกษาได้ ร้อยละ 9.

เรื่องเดช วงศ์หัตถ์ (2549: 88) ได้กล่าวถึง ความคิดเห็นของกลุ่มครูในสถานศึกษา ที่จะรับโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. ระบบการบริหารงานบุคคล ระบบคุณธรรมขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ซึ่งเป็นระบบใหม่อาจกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการทำงาน เกรงว่าการเมืองอาจมา ก้าวก่าย และครอบงำการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทำให้ไม่มีอิสระในการบริหารนอกจากนี้ ในอดีตประเทศไทยเคยโอนการจัดการศึกษาไปสังกัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งยังมีบางเรื่องที่ครู ไม่เห็นด้วย และไม่ยากให้เกิดสิ่งนี้อีก

2. ความไม่ชัดเจนของระบบเงินเดือนและสวัสดิการของครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งเรื่องขวัญและกำลังใจในการทำงาน ไม่มีความมั่นใจว่าเมื่อโอนไปสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและครูยังได้รับสวัสดิการ ค่าตอบแทน เงินเดือน บำเหน็จ บำนาญ หรือการปรับเงินเดือนตามภาวะการครองชีพจะมีเหมือนเดิม หรือดีกว่าเดิมหรือไม่

3. ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดการศึกษา ไม่ว่าจะความพร้อมด้านบุคลากร วิทยุทัศน์ในการจัดการศึกษา โครงสร้างการบริหารงานการจัดการศึกษา ขอบประมาณของแต่ละองค์กร ความไม่พร้อมอาจทำให้สถานศึกษาบางแห่งโอนไปสังกัด ไม่สามารถพัฒนาและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามที่ควรจะเป็น

4. ความเป็นเอกภาพของการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ที่น่าจะมีหน่วยงานเดียวคือ กระทรวงศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ การที่มีการถ่ายโอนจะทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดหลายหน่วยงาน เช่น สังกัดเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ

สุพจน์ ชาตินันท์ (2549 : 109-110) ได้ศึกษา การศึกษาเจตคติของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ต่อการถ่ายโอนอำนาจ การจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การศึกษาเจตคติของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ต่อการถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปผลการศึกษา ครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 มีเจตคติต่อการถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมและแยกเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเจตคติด้านความมั่นคงในรายได้และ สิทธิประโยชน์ตอบแทน และด้าน โอกาสความก้าวหน้าในงานอยู่ในระดับน้อย ผลการศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 ต่อการถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจำแนกตามสถานภาพ

สุภรศิริ นุชฉาย (2549 : 61-63) ได้วิจัย เรื่อง ความเป็นไปได้ภายหลังการถ่ายโอนอำนาจทางการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในเขตอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นไปได้ภายหลังการถ่ายโอนอำนาจทางการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในเขตอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่

งานบุคคล งานบริหารทั่วไป งานงบประมาณและงานวิชาการและความเป็นไปได้ภายหลังการถ่ายโอนอำนาจทางการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในเขตอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันทั้ง ด้านวิชาการ งานบุคคล งานบริหารทั่วไป และงานงบประมาณ

ชินนภา ชัดดี (2549 : 95-98) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพรศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 2 ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ความพร้อมในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพรศนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับน้อยความพร้อมในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพรศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 2 การบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพรศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 2 มีความพร้อมในการบริหารจัดการแตกต่างกัน ในด้านการบริหารงานงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วัลลภ ถ้ำพาย และพันธ์เทพ วิฑิตอนันต์. (2549 : 89-92) การศึกษาวิจัยเรื่องความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการศึกษาขั้นพื้นฐานจากกระทรวงศึกษาธิการนั้น จากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. การเสริมสร้างความเสมอภาคทางด้านโอกาส โดยจากผลการศึกษา พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจการศึกษาทางการจัดการศึกษาให้แก่ เด็กพิเศษ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิการ ได้อย่างเหมาะสมในระดับปานกลาง ดังนั้น เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจการศึกษาขั้นพื้นฐานจากกระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องดำเนินการ

หรือกำหนดมาตรการเพื่อรองรับการปฏิบัติงานตามภารกิจดังกล่าวข้างต้น อันมีสาระสำคัญ โดยสรุปดังต่อไปนี้

2. การเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อม ให้แก่ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยการดำเนินการเพื่อให้มีการจัดตั้งชมรมเพื่อส่งเสริมวิชาชีพครู ทั้งนี้ จากผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมศักยภาพและความพร้อมให้แก่ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับปานกลาง

3. การเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการศึกษาพบว่า องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรบริหารส่วนตำบล มีความพร้อมน้อยกว่าเทศบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา จึงสมควรเร่งรัดให้มีการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด และองค์กรบริหารส่วนตำบลในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ด้านระบบบริหารจัดการด้านบุคลากรทางการศึกษา ด้านกระบวนการในการเรียนรู้ และด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีความพร้อมน้อยกว่าด้านอื่น ๆ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจการศึกษาขั้นพื้นฐานจากกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549 : 94-96) ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่า การเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษาระดับต่าง ๆ พบว่า ในการศึกษาาระดับปฐมวัยและขั้นพื้นฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน ยกเว้น สิงคโปร์ แล้ว การศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยมีความก้าวหน้าในการดำเนินการปฏิรูปในระดับหนึ่งสำหรับการส่งเสริมความยืดหยุ่นและความหลากหลายในกระบวนการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอื่นของอาเซียน การปฏิรูปแนวทางการจัดการศึกษาของสิงคโปร์ค่อนข้างก้าวไกลในด้านการเปิดช่องทางหลายส่วนในการส่งเสริมความยืดหยุ่นและความหลากหลายในกระบวนการเรียนรู้ ถึงแม้ว่ามีบางส่วนที่เป็นแนวทางร่วมกับประเทศอาเซียนอื่น ๆ รวมทั้งไทยด้วยในการเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ด้านกลไกและแนวทางดำเนินการนั้น การบริหารจัดการทางการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียนแบ่งออกได้ 2 แนวทาง คือ 1) การรวมศูนย์อำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง และ 2) การกระจายอำนาจ

อริยา วงษ์ทองดี (2547 : 90-95) ได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน เอกชน จังหวัดอ่างทองที่มีรายได้ต่างกัน มีบุตรหลานเรียนในช่วงชั้นที่ต่างกัน และผู้ปกครองที่มีรายได้และมีบุตรหลานเรียนในช่วงชั้นที่ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดอ่างทอง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับ คือ ด้านกิจกรรม ด้านวิชาการ และด้านการบริหาร

2. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดอ่างทอง ที่มีบุตรหลานเรียนในช่วงชั้นที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเรียนในช่วงชั้นปีที่ 2 มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเรียนในช่วงชั้นที่ 1 เพื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเรียนในช่วงชั้นที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหาร และด้านวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านกิจกรรม ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเรียนในช่วงชั้นที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อริวัชร พูนสวัสดิ์ (2546 : 89-100) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 235 คน ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน มีความต้องการการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และทั้งรายด้านทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน และชุมชน อยู่ในระดับมากทุกงาน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน ที่มีอายุ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมแตกต่างกัน ส่วนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิ การศึกษาและตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาท้องถิ่นต่างกัน มีความต้องการการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมแตกต่างกัน

คารารัตน์ พลเศรษฐเลิศ (2546 : 90-101) ได้ทำการศึกษาความพร้อมของ กรุงเทพมหานคร ต่อการรับโอนภารกิจในกระบวนการกระจายอำนาจ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 388 คน ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมของกรุงเทพมหานครต่อการรับโอนภารกิจในกระบวนการกระจายอำนาจในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกรุงเทพมหานคร ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ไม่มีความสัมพันธ์ กับความพร้อมของ กรุงเทพมหานคร

จิตติวรณ บุญวีรบุตร (2545 : 46) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหา การจัดการเรียนการสอนก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ในโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขต สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1. ด้านครูผู้สอนทั้งโดยรวมและรายได้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ เวลาที่ใช้ในการเตรียมการสอนไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และขาดความรู้ความชำนาญในการสอน

2. ด้านหลักสูตร ทั้งโดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีปัญหาสูงสุด 2 ระดับแรก คือ ขาดเอกสารคู่มือประกอบหลักสูตรที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และครูไม่เข้าใจหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และด้านที่มีปัญหาสูงสุด 3 ระดับแรก คือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างแท้จริง ครูขาดการเตรียมแผนการจัดประสบการณ์ก่อนทำการสอน และครูไม่ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายในกระบวนการสอน

สิริมา ภิญ โยอนันตพงษ์ (2545 : 1-2) ได้วิจัยศึกษาภาพการจัดการศึกษา ระดับประถมศึกษาในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการจัดการศึกษาและบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย จำแนกเป็นรายด้าน โดยรวมแล้ว โรงเรียนมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ปรัชญาและเป้าหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย บุคลากรที่มีลักษณะเหมาะสมกับการเป็นครูปฐมวัย และการจัดการด้านอาคารสถานที่

2. ด้านคุณภาพการบริการที่จัดให้แก่ผู้เรียนในโรงเรียน เป็นรายคำณ โดยภาพรวมแล้ว โรงเรียนมีศักยภาพด้านคุณภาพการบริการที่จัดให้แก่ผู้เรียนในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก แนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและการบริการที่ให้กับนักเรียน

3. ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมแล้ว โรงเรียนมีศักยภาพด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ เด็กปฐมวัยร่าริง ยิ้มแย้ม มีความสุข แสดงอารมณ์เหมาะสมกับสถานการณ์ มีน้ำหนักส่วนสูงเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ช่วยเหลือตนเองได้อย่างเหมาะสมเป็นไปตามวัย และการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก ได้คล่องแคล่วประสานสัมพันธ์ ทำงานอยู่กับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ใช้ภาษาโต้ตอบ สนทนาได้เหมาะสมกับวัย มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ

ประภาพรรณ ไชยวงษ์ (2544 : 58) การวิเคราะห์บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.. ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและพร้อมมีส่วนร่วมจัดการศึกษาทั้งระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าในปี 2549 องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาแต่องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่ามีความพร้อมถึงระดับประถมศึกษาและทั้ง 2 กลุ่มเห็นว่าในปีดังกล่าวองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมเพิ่มขึ้นทั้งในการจัดการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกระดับและทุกรูปแบบ แต่ความพร้อมในด้านวิชาการขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อย

สมหวัง คันทรส (2543: 70-71) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

1. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่ของทุกกลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาในระดับอำเภอ กลุ่มเจ้าหน้าที่และสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบล และกลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ต่างเห็นด้วยที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ ด้านกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาในท้องถิ่น ด้านการสนับสนุนงบประมาณการจัดการศึกษา ด้านการเป็นที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของ โรงเรียน และด้านการติดตาม ตรวจสอบมาตรฐานการจัดการศึกษาและ

ผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเห็นว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้แทนประชาชน ย่อมทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนท้องถิ่นเป็นอย่างดี

2. ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่ของทุกกลุ่มเห็นว่าปัจจุบันนี้ องค์การบริหาร ส่วนตำบลยังไม่มีความพร้อม โดยต่างเห็นว่ายังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษา และองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะไปช่วยเหลือด้าน การศึกษาอย่างเต็มที่ตามความต้องการของ โรงเรียน ได้ ซึ่งทุกกลุ่มเห็นตรงกันว่าองค์การบริหาร ส่วนตำบลจะเข้าไปมีส่วนร่วม ได้อย่างแท้จริงนั้น ขึ้นกับปัจจัยเงื่อนไขสำคัญ คือมีรายได้หรือ ได้รับเงินอุดหนุนมากขึ้น หรือมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการศึกษาเพียงพอและมี คุณภาพ

เมชวิน พุ่มมาลี (2543 : 101-103) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียนที่เปิดสอนสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจาก ปัจจัยทั้ง 7 ด้าน แต่ละด้านโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้าน หลักสูตรและด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านกิจการนักเรียน นักศึกษา ด้านปรัชญาและ เป้าหมายของโรงเรียน ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและด้าน กิจการบริการ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อความพร้อม เพื่อการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา พบว่าปัจจัยด้านปรัชญา และเป้าหมายของโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัย ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยทรัพยากรด้านการ เรียน ปัจจัยด้านการจัดการ การบริหาร ปัจจัยด้านกิจการนักเรียน และปัจจัยด้านสัมฤทธิ์ผลของ ผู้เรียนมีความแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทิพย์ภาพร งอยหั่ว (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดการอนุบาล ศึกษาของโรงเรียนเอกชน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาในการประเมินผลมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านหลักสูตร และด้านที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่าง บุคลากรกับผู้ปกครอง ด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย และด้านอาหารและบริการ ส่วน ปัญหาที่มีความริบคว่นแต่ละด้าน มีดังนี้ ครูดูแลเด็กและพูดกับเด็กไม่ทั่วถึง สื่อการเรียนการ

สอนที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กมีจำนวนไม่เพียงพอ โรงเรียนไม่ประชาสัมพันธ์เพื่อแผ่ข้อมูล ข่าวสารต่อผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนไม่สามารถคัดเลือกครูที่มีวุฒิการศึกษาและ ความสามารถได้ตรงกับความต้องการ การจัดสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูทำได้ ไม่ทั่วถึง การจัดเก็บเอกสารข้อมูลต่างๆ ของโรงเรียนยังไม่เป็นระบบ ขาดครูผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะ ด้านในการสอน การจัดบริเวณและอาคารสถานที่ ไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษา โรงเรียนขาด ความเอาใจใส่ในเรื่องความสะอาดของห้องน้ำ ห้องส้วม และขาดความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง

พินุลพันธ์ สาทอง (2542: 126-133) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทด้าน การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในเขตอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่า

1. องค์การบริหารส่วนตำบล มีการปฏิบัติงานด้านการศึกษาในระดับมากใน การช่วยเหลือสนับสนุนการจัด กิจกรรมรณรงค์จัดตั้งเสพติด รณรงค์ให้ผู้ปกครองตระหนัก ถึงความสำคัญ และสนับสนุนให้บุตรหลาน ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสนับสนุนการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในโรงเรียน สำหรับปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการศึกษานั้น เห็นว่า เรื่องที่มีปัญหาในระดับมาก คือ การที่ องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สามารถตั้งโรงเรียนเองได้ เพราะใช้งบประมาณมาก และเห็นว่าเรื่องที่มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง คือ สมาชิก องค์การบริหาร ส่วนตำบล ไม่มีประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา มีงบประมาณ จำกัด รวมทั้งเห็นว่าปัญหาด้านการศึกษาไม่ใช่เรื่องเร่งด่วนของท้องถิ่น

2. สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ควร จะมีส่วนร่วมดูแลมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา ควรเป็นกรรมการ โรงเรียนโดยตำแหน่ง จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในรูปของศูนย์ดูแลเด็กก่อนวัยเรียนอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

สไตรบลิง (Stribling, 1993 ; อ้างถึงใน ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2540 : 73) ได้ศึกษา การริเริ่มเพื่อการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานใน โรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งขึ้นใหม่ใน รัฐเท็กซัส กระบวนการและผลผลิต เนื่องจากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความเชื่อว่า โรงเรียนแต่ละแห่งมีความต้องการ ที่จะเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง และการที่จะระบุความ ต้องการเหล่านั้นได้ก็ โดยการทราบความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนซึ่งได้แก่ กลุ่มผู้ปกครอง ครูและนักเรียน ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนแต่ละแห่งจะ

ได้รับความยืดหยุ่นแก่ผู้มีส่วนได้เสียในการค้นหาสาเหตุการสร้างสรรค์แนวทาง การนำไปสู่ การปฏิบัติและการประเมินซึ่งเป็นวิธีการใหม่ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

อับบาซาดะห์ บาบัค (Abbaszadeh Babak, 1991) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การกระจาย อำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาการบริหารการ ปกครองในเมือง Sao Paulo (บราซิล) มุ่งนำเสนอการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น เพื่อส่งเสริม การปกครองหลักของตนเอง และการปฏิบัติ การกระจายอำนาจรัฐบาลส่วนท้องถิ่น และ ส่งเสริมกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน การทำงานนี้เป็นการศึกษาข้อเสนอและปัญหาใน เรื่องที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุง รูปแบบทฤษฎีโดยรวม การทดสอบสมมติฐานด้วยแบบจำลอง การปฏิรูปการบริหารการปกครองมีศักยภาพมากเพื่อบรรลุถึงเป้าหมาย โดยการให้เหตุผลว่า การกระจายอำนาจไม่ได้จบลงด้วยตัวมันเอง แต่เป็นแนวทางไปสู่การสิ้นสุด การสิ้นสุดเป็น โอกาสที่สูงขึ้นสำหรับการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย และ/หรือการปรับปรุง ประสิทธิภาพของการให้บริการระดับท้องถิ่นที่ปกครองตนเอง Sao Paulo ซึ่งให้เห็นว่าไม่มี ความสอดคล้องกันเพื่อจะ ไปสู่การละทิ้งทุกรูปแบบของวิธีรวมศูนย์และวิธีการปกครอง โดย นักวิชาการ เพื่อบริหารจัดการชุมชนเมือง ด้วยการรวมการกระจายอำนาจทั้งหมดเอาไว้

ไนโด จอร์แดน พี (Naidoo Jordan P. 2004) ได้ทำการวิจัยเรื่องการกระจายอำนาจ ทางการศึกษา และการบริหาร โรงเรียนในแอฟริกาใต้ : จากนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การวิจัย ครั้งนี้เป็นการทดสอบความเป็นกลางของนโยบายการบริหารทางการศึกษาใน โรงเรียน ผ่าน กรณีศึกษาของ โรงเรียนมัธยม 6 แห่งในสองจังหวัด Gauteng และ Kwazulu – Natal โดยมุ่งเน้น การตอบสนองของโรงเรียนต่อนโยบายของรัฐ เช่นการออกกฎหมายสำหรับการก่อนให้เกิด การปกครองแบบประชาธิปไตยใน โรงเรียน คำถาม ที่หนุนาการตรวจสอบนี้รวมถึง: ผู้มีส่วน ร่วมได้รับอิทธิพลตามนโยบาย โครงสร้าง และกระบวนการ ของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการ ก่อให้เกิด School

แซนด์ และ โจเซฟ ชาลส์ (Sands, Joseph Charles, Jr. 2004) ได้ทำการวิจัยเรื่อง หลังการกระจายอำนาจ : การบังคับใช้กฎหมายของรัฐบาลกลาง การควบคุมดูแลตามท้องถิ่น และระบบ โรงเรียนระดับเทศบาลในบราซิลซึ่งพบว่า การปฏิรูปทำให้เกิดผลตามมาแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับระดับความสอดคล้องกันและ การมีส่วนร่วมของชุมชน การศึกษาแสดงถึงการปฏิรูป ก่อให้เกิดผลลัพธ์ด้านบวกที่มากกว่าในเมืองเหล่านี้ที่อยู่ในระดับสูงกว่าความสอดคล้องกัน และการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่อยู่บนหลักการบริหาร จัดการในระบบ โรงเรียนของพวกเขา

โดยจะทำงานภาคสนาม การวิจัยเก็บข้อมูล และการสัมภาษณ์ใน 4 เมือง ซึ่งเป็นการให้เราคิด ทบทวนความรู้กับจุดแข็งแกร่งของปัญญาชนและความเกี่ยวข้องกับชุมชน การปรับการใช้ บริการสาธารณะชนที่ระดับท้องถิ่นขึ้นจะอาศัยการปฏิรูปน้อย จุดมุ่งหมาย ก็เพื่อบังคับ นักการเมืองท้องถิ่น และเพื่อรวบรวมประชาชนผู้ใช้บริการ และการบังคับที่มากขึ้น ของการ ปกครองที่มีความสัมพันธ์ระหว่าง 2 กลุ่มเหล่านี้ ความพยายามรวมศูนย์กลางอำนาจเป็นทาง ไปสู่ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดของท้องถิ่น ที่ระดับการปกครองตัวเอง ซึ่งควบคุมจากการ เลือกลง และพรรคการเมืองที่สนับสนุนความต่อเนื่องของปัญญาชน และจำกัดการมีส่วนร่วม ของประชาชนอย่างมาก

ไรอาซ (Riaz, 1992 ; อ้างถึงใน สิริศักดิ์ อาจวิชัย, 2550 : 58) ได้ศึกษาถึงการ พัฒนารูปแบบการกระจายอำนาจทางการศึกษาในประเทศปากีสถาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบการกระจายอำนาจจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับทิศทางการดำเนินการนิเทศ การวางระบบ ป้องกันการแทรกแซง และการทบทวนการสร้างแนวคิด 2) กระบวนการต่าง ๆ ต้องเป็น กระบวนการต่อเนื่อง 3) การได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายซึ่งรวมถึงความรับผิดชอบในการ ดำเนินการด้วย และ 4) รูปแบบการกระจายอำนาจอยู่ในรูปแบบของ Local Government Educational Model รูปแบบดังกล่าวต้องการคุณลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ คือการเข้ามามีส่วนร่วม คิดร่วม ทำโปรแกรมของชาติ การวางแผนแบบ Bottom – up approach และการมอบอำนาจสู่องค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการ

แยงก์ (Yang, 1992 ; อ้างถึงใน สิริศักดิ์ อาจวิชัย, 2550 : 57) ได้ตรวจสอบถึงปัจจัย ทางการเมืองที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจทางการศึกษาพบว่า 1) ประชาชนมีความ ชื่นชอบในประเด็นการกระจายอำนาจ และการเข้ามามีส่วนร่วม แต่ในกรณีของภานีนั้น ประชาชนต้องการ ได้ข้อมูลที่มากกว่าเดิม 2) ในกลุ่มย่อย ๆ ของประชาชน พบว่ามีความ แตกต่างทางความคิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ระดับความนิยมในการกระจายอำนาจทาง การศึกษาของประชาชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติเช่นกัน โดยเน้นในกรณีของการ ตัดสินใจและการสนับสนุน 4) ความมั่นใจในโรงเรียนจะเป็นปัจจัยเชิงลบในความคิดของ ประชาชน และ 5) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อความคิดทางการ กระจายอำนาจ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาโรงเรียนทั้ง ระบบเพื่อการจัดการเรียนรู้สู่ประชาชนอาเซียน ต้องประกอบไปด้วย การบริหารจัดการ ได้แก่ เป้าหมาย ประกอบด้วย แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี ระบบงานและ

ภาระงานฝ่ายต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากร การนิเทศภายในและการประเมินผลสร้างควม
 ตระหนัก/แรงจูงใจ ประชาสัมพันธ์ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดการเรียน
 การสอนในชั้นเรียนหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการ
 จัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล การจัดการห้องเรียน
 การนิเทศติดตาม และการพัฒนาบุคลากร มีกิจกรรมส่งเสริมในโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรม
 ร่วมกับผู้ปกครอง ประกอบด้วย โครงการประสานสัมพันธ์ครูและผู้ปกครองกิจกรรมประชุม
 ผู้ปกครองชั้นเรียน ชุมชนสัมพันธ์ และมีการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ได้แก่ กิจกรรม
 ประจำวัน ประกอบด้วย กิจกรรมยามเช้ายามเย็น กิจกรรมวันวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตร 8
 กลุ่มสาระการเรียนรู้



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY